

UURAISTEN KUNTA

Talousarvio 2025

Taloussuunnitelma 2025–2027

Kunnanhallitus 25.11.2024 § 235

Kunnanvaltuusto 9.12.2024 § 46

SISÄLLYS

1.	Toimintaympäristö ja Yleisperustelut	3
2.	Kunnan visio ja strategia	4
3.	Ulkoinen ja sisäinen toimintaympäristö.....	5
4.	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	10
5.	Talouden rakenne	11
6.	Talousarvio ja taloussuunnitelma	13
	3002 KONSERNIPALVELUT	13
	5001 SIVISTYSLAUTAKUNTA	27
	7000 TEKNINEN LAUTAKUNTA	53
7.	Investointiosa.....	70
8.	Tuloslaskelma ja rahoitusosa	72
9.	Talousarvion sitovuus.....	78

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA YLEISPERUSTELUT

	2020	2021	2022	2023
Väkiluku	3 646	3 634	3 592	3 615
Väkiluvun muutos ed. vuodesta, %	-1,0	-0,3	-1,1	0,6
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %	25,3	25,3	24,3	24,1
15–64-vuotiaiden osuus väestöstä, %	54,5	54,0	54,3	54,5
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %	20,2	20,7	21,4	21,4
Työllisyysaste, %	72,9	76,5	77,9	..*
Taloudellinen huoltosuhde	170,7	158,3	158,6	..*
Vuosikate, €/as.	570,1	636,2	160,1	162,7
Lainakanta, €/as.	4 647	4 130	3 953	4 378
Konsernin lainakanta, €/as.	7 626	6 883	6 665	5 371

*Vuoden 2023 tiedot päivittyvät 12/2024.

Syyskuun 2024 mukaisen ennakkollisen väkilukuarvion mukaan Uuraisten kunnassa on 3 641 henkilöä. Verrattuna 31.12.2023 väkilukuun olisi väestön lisäys 26 henkilöä.

Paluu kestäväälle kasvu-uralle on Uuraisten kunnan strategian keskeinen tavoite.

Kuntalain mukaisessa taloussuunnittelussa korostetaan toiminnan ja talouden tiivistä yhteyttä, taloudellisten resurssien merkitystä sekä suunnittelun realistisuutta. Talousarvio ja taloussuunnitelma sisältävät sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma sekä toimintakertomus ovat valtuuston toiminnan ja talouden ohjauvälineitä. Muut toimielimet ohjaavat toimintaa edelleen käyttösunnitelmien ja niiden toteutumisvertailujen avulla. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Valtuuston on hyväksyttävä talousarvio vuoden loppuun mennessä. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä hyväksyttävä taloussuunnitelma suunnitellaan kolmeksi tai useammaksi vuodeksi, joista talousarviovuosi on ensimmäinen.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosat. Samaa rakennetta on noudatettava taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Talousarvion yleisperustelut ovat luonteeltaan informatiivisia ja niissä esitetään muun muassa kuntastrategia, kansatalouden ja kuntatalouden kehityskatsaus sekä kuvataan Uuraisten kunnan nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä. Käyttötalousoosassa kuvataan kunnan järjestämisen toiminnan rahoittamista toimialoittain ja tulosalueittain. Investointiosassa esitellään investointisuunnitelma talousarviovuodelle ja suunnitelmavuosille kustannusarvioittain. Tuloslaskelmaosa vuorostaan on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, joka osoittaa tulo- ja rahoituksen riittävyyden palveluiden järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Toimintakate osoittaa millainen summa käyttötalouden nettomenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla. Vuosikate kuvaa käyttötalouden rahoittamisen jälkeen jäävää rahoituspohjaa, jolla katetaan investointimenot ja lainanlyhennykset. Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Tämän jälkeen esitettävä poistoeron muutos tarkoittaa tavanomaisesti investointivarausten purkua. Näiden jälkeen tuloslaskelma ilmentää tilikauden yli- tai alijäämän, joka vaikuttaa kunnan pääomaan lisäävästi tai vähentävästi. Rahoitusosa vuorostaan kuvaa talousarviovuoden ja suunnitelmavuosien rahan liikkumista; rahan lähteitä ja rahan käyttöä.

Vuoden 2025 talousarvio perustuu lautakuntien tekemiin ehdotuksiin. Lautakunnat ovat pyrkineet valmistelemaan talousarvioehdotukset talousarvion laadintaohjeen ja määrärahakehysten mukaisesti. Lautakuntien tulee seurata voimavarojen käyttöä sekä tavoitteiden toteutumista kunnanhallituksen antamien talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti. Lautakunnat huolehtivat myös siitä, että valtuuston asettamat tavoitteet toteutuvat mahdollisimman tehokkaasti annettujen resurssien puitteissa.

Vuoden 2025 verojen tuotoiksi Uuraisilla arvioidaan 7 425 000 euroa. Verotuloarvio perustuu käytävissä olleisiin Kuntaliiton tietoihin sekä omiin laskelmiin. Veroprosenteiksi kunnanvaltuusto on päättänyt 21.10.2024 § 37 seuraavaa: Tuloveroprosentti 9.20. Rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti 1.30. Maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1.30. Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti 0.48. Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1.30. Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 3.00. Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti 0 %.

Ennakollisen valtionosuuslaskelman mukaan Uuraisten kunta saa vuonna 2025 valtionosuuksia 6 989 223 euroa.

2. KUNNAN VISIO JA STRATEGIA

VISIO

KESTÄVÄLLÄ KASVU-URALLA

Uurainen on poikkeuksellisesti ollut lähes koko 2000 –luvun kasvukunta ja väestörakenteemme on hyvä ja visiomme on päästä takaisin kasvu-uralle.

Kestävän kehityksen kasvu on mahdollista ja siitä meillä on näyttöä:

Päästöt/asukas vähentyivät -25% vuosina 2005-2019

ja samaan aikaan väestömme kasvoi 3100 asukkaasta 3700 asukkaaseen.

#kasvuuralla

ARVOT

Inhimillinen

Uurainen on inhimillinen, aito ja lähestyttävä sekä turvallinen.

Ihmiset ovat auttavaisia ja yhteisöllisiä.

Hyväntuulinen

Uurainen on hyväntuulinen, näkeehän sen jo suun muodosta.

Meillä on syytä hymyyn, olemme positiivisia ja ratkaisukeskeisiä.

Vahvistamme hyvinvointia ja viihtyvyyttä monipuolisesti niin työssä kuin vapaa-ajallakin.

Uudistuva

Uurainen on samalla sekä perinteikäs että uudistuva.

Vahvistamme vuorovaikutteista, ideoivaa, osallistuvaa ja kestävää toimintakulttuuria.

#SUJUVA

Strategian 1. vaiheessa käänämme katseemme kuntaorganisaation toiminnan kehittämiseksi sujuvaksi. Toimintakulttuurimme mahdollistaa ja rohkaisee uudistamaan kaikkia keskeisiä palveluitamme ja toimintojamme. Hyödynämme digitaalisuutta niin, että se lisää arvoa palvelutoiminnassa ja -kohtaamisissa. Strategiakauden päättyessä olemme digiloikassamme pitkällä ja sujuvat palvelumme tekevät kotikunnastamme viihtyisän ja aktiivisen paikan niin työnteolle, asumiselle kuin yrittämiselle.

#VIIHTYISÄ

Strategiamme 2. vaiheessa käänämme katseemme kuntalaisiin, yrityksiin, 3.sektorin toimijoihin sekä vapaa-ajan asukkaisiin. Rakennamme viihtyisää, hyvinvoivaa ja kestävä Uuraista. Monin eri tavoin lisäämme hyvinvointia ja kannamme myös vastuuta sekä itsestä että asuin- ja toimintaympäristöstämme. Aktiiviset ja viihtyvät asukkaat ja yrittäjät rakentavat yhteisöllisyyttämme.

#TUNNETTU

Strategian 3. vaiheessa kohdistamme huomion ulospäin ja tehdään Uuraista tunnetuksi. Kuntaviestinnän ja -markkinoinnin avulla lisäämme Uuraisten #tunnettuutta ja vetovoimaa. Kannustamme kaikki uuraislaiset mukaan viestimään ylpeästi erityisesti somekanavissa ja tykkäämään ja kertomaan tarinoita #sujuvasta ja #viihtyisästä Uuraisista. Hyödynnämme ansaittua mediaa ja viestimme modernisti. Tuotamme myös potentiaalisille uusille asukkaille, työntekijöillemme ja yrittäjille kunnastamme, tonteistamme ja vapaa-ajan mahdollisuksistamme laadukasta tarinaa ja markkinointimateriaalia.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Uuraisten kunnan strategian 13.12.2021 § 74. Sen jalkauttamista on jatkettu sekä kunnan työntekijöiden että kuntalaisten keskuudessa. Strategia ohjaa kunnan toimintaa ja toimii johtamisen työkaluna päivittäisessä toiminnassa. Toteutukseen satsataan nyt ja ensi vuonna, ettei strategia jää vain paperiksi tai julkilausumaksi. Kunnan eri toimialat ottavat strategian huomioon toimintansa suunnittelussa ja toteutuksessa vuonna 2025.

3. ULKOINEN JA SISÄINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yleinen taloudellinen kehitys

Hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt investointeja ja kotitalouksien kulutusta. Suomen talous ei kasva v. 2024 viime vuoden prosentin laskun jälkeen. BKT kasvaa 1,6 % v. 2025 ja 1,5 % v. 2026. Työllisyys laskee hieman v. 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien kysynnän kasvun ja

työllisyystoimien seurauksena. Keskipitkällä aikavälillä talouden tuotannon arvioidaan kasvavan kohtalaisesti. Vuonna 2027 BKT:n arvioidaan kasvavan n. 1,3 % ja v. 2028 kasvun arvioidaan olevan noin 1,1 %. BKT:n kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpyvän markkinakorkojen laskun ja vihreään siirtymään liittyvien panostusten seurauksena. Työmarkkinoiden positiivisen kehityksen arvioidaan jatkuvan keskipitkällä aikavälillä. Julkisen talouden rahoitusasema heikkeni v. 2023 hetkellisen paranemisen jälkeen ja heikkenee edelleen v. 2024, jolloin rahoitusasema on riippumattoman ennusteen mukaan 3½ % suhteessa BKT:hen. Suhdanne tilanne jatkuu v. 2024 vaimeana, verotulojen kasvu on vaisua ja sosiaaliturvamaksujen tuotto supistuu. Toisaalta verotulojen kasvu piristyy v. 2025 ja päätetyt sopeutustoimet lisäävät verotuloja jo vuoden 2024 lopusta alkaen. Menoja lisäävät mm. korkomenojen ja etuusmenojen kasvu. Rahoitusasema paranee kehyskauden aikana. Hallitusohjelman julkista taloutta vahvistavat toimet ja hallituksen kevään kehysriihessä päättämät sopeutustoimet parantavat julkisen talouden rahoitusasemaa ja hidastavat velkaantumista. Velanottoa hidastaa myös hallituksen toimenpiteistä syntyneiden etuusmenosäästöjen kanavointi sosiaaliturvarahastoista muualle julkiseen talouteen. Velkaantuminen kuitenkin jatkuu ja julkisen talouden velkasuhde nousee lähes 85 prosenttiin v. 2028.

Kuntatalouden rahoitusasema

Kuntatalous Kuntien valtionapuihin osoitetaan n. 5,5 mrd. euroa v. 2025, josta laskennalliset valtionosuudet ovat n. 4,5 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset 0,5 mrd. euroa ja muut valtionavut 0,5 mrd. euroa. Kehyskauden lopussa v. 2028 valtionavut ovat n. 5,6 mrd. euroa. Suhteessa syksyn 2023 julkisen talouden suunnitelmaan valtionosuuksia alentaa marraskuussa 2023 vuoden 2022 valmistuneen verotuksen tietojen perusteella tehty sote-siirtolaskelman päivitys, jonka seurauksena peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuu vähennys sekä pysyvästi että määräaikaisesti v. 2025—2027. Laskennallisia valtionosuuksia alentaa myös lapsi- ja nuorisoiäluokkien pieneneminen. Kevään 2024 julkisen talouden suunnitelman päätökset lisäävät nettomääräisesti valtionosuuksia. Verotulomenetysten korvaukset sen sijaan vähenevät veroratkaisujen seurauksena. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan 3,2 mrd. euroa v. 2025 ja 3,3 mrd. euroa v. 2028. Valtionosuuden taso v. 2025 pienenee syksyn 2023 julkisen talouden suunnitelmasta 178 milj. euroa. Valtionosuuteen osoitetaan 277 milj. euron lisäys, jolla pehmennetään marraskuussa 2023 tehtyyn sotesiirtolaskelman tarkistukseen liittyvää valtionosuusvähennystä.

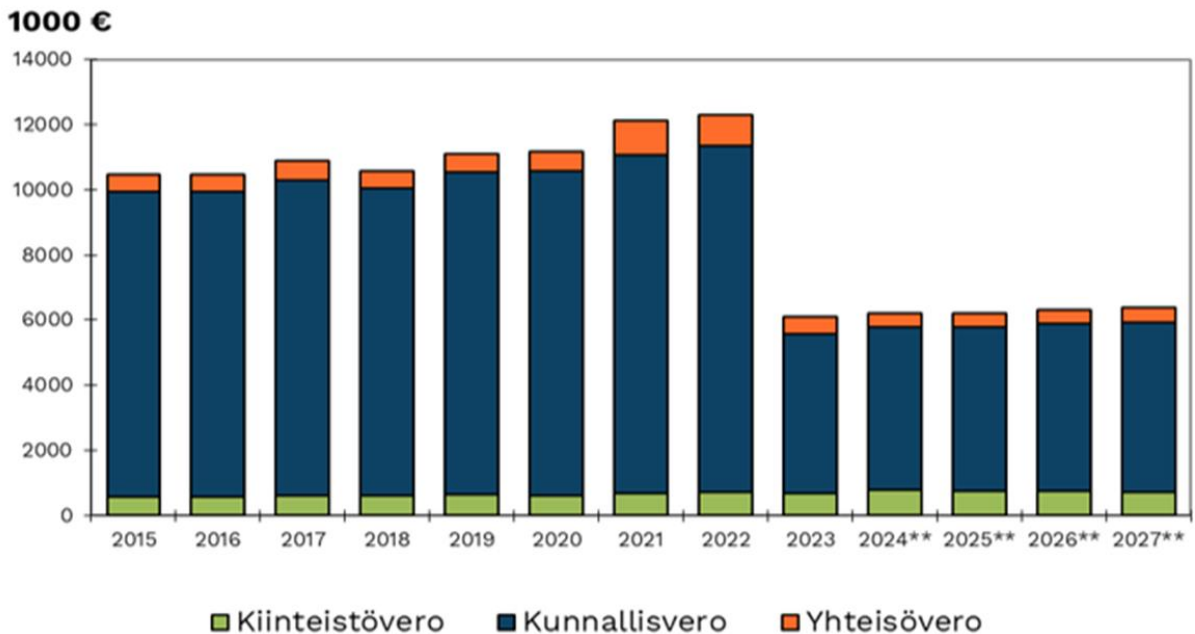
Kuntatalouden toimintamenoja kasvattaa vuosina 2025—2028 etenkin hintojen nousu. Koulutuksen palvelutarve pysyy painelaskelmassa kehysvuosina laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pientymisen vuoksi, mikä pitää toimintamenojen volyymikasvun negatiivisena. Poikkeuksen toimintamenojen laskevaan volyymikehitykseen muodostaa ainoastaan vuosi 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Koulutuksen palvelutarpeen lasku ja pienenevä rahoitus haastavat toiminnan sekä palveluverkon sopeuttamiseen niitä kuntia, joissa lapsi- ja nuorisoiäluokat pienenevät. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on totuttuun tapaan hieman loivennettu, sillä monissa kunnissa mahdollisuudet kouluverkon sopeuttamiseen ovat rajalliset. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,1 % vuodessa vuosina 2025—2028.

Lähde: Valtiovarainministeriö, JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMA VUOSILLE 2025—2028

Vuoden 2025 verotuloennuste perustuu Kuntaliiton viimeisimpään veroennustekehikkoon verotulojen kehityksestä lisättyä arviolla kunnan kiinteistöverotuoton ja kunnallisverotuoton kehityksestä. Kehitys arvioidaan vuoden 2025 osalta siten, että verotulot muodostuvat arvion mukaan **7.425.000** euroon. Ennusteessa on huomioitu tuloveroveroprosentin korotus.

Uurainen							S 1 000 €
0							
Yhteenveto							
TILIVUOSI	2022	2023	2024**	2025**	2026**	2027**	
Verolaji							
Kunnallisvero	11 474	5 488	5 727	6 061	6 482	6 618	
<i>Muutos %</i>	5,3	-52,2	4,4	5,8	7,0	2,1	
Yhteisövero	993	581	470	468	498	525	
<i>Muutos %</i>	-8,8	-41,5	-19,0	-0,5	6,4	5,5	
Kiinteistövero	772	762	897	897	897	897	
<i>Muutos %</i>	7,3	-1,2	17,7	-0,1	0,0	0,0	
VEROTULO KIRJATTAVA	13 238	6 831	7 095	7 425	7 876	8 039	
<i>Muutos %</i>	4,2	-48,4	3,9	4,7	6,1	2,1	
Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu							
Kuluttajahintaindeksi, 2000=100	132,2	138,4	140,2	141,6	142,9	145,6	
<i>Kuluttajahintaindeksin muutos</i>	7,1	6,2	1,8	1,4	1,3	2,0	
Peruspalvelujen hintaindeksi	140,3	144,8	146,9	150,3	153,6	157,2	
<i>Peruspalv. hintaindeksin muutos</i>	3,7	4,5	2,1	3,4	3,3	3,3	

Kunnan arvioitu reaali verotulo 2015-2027

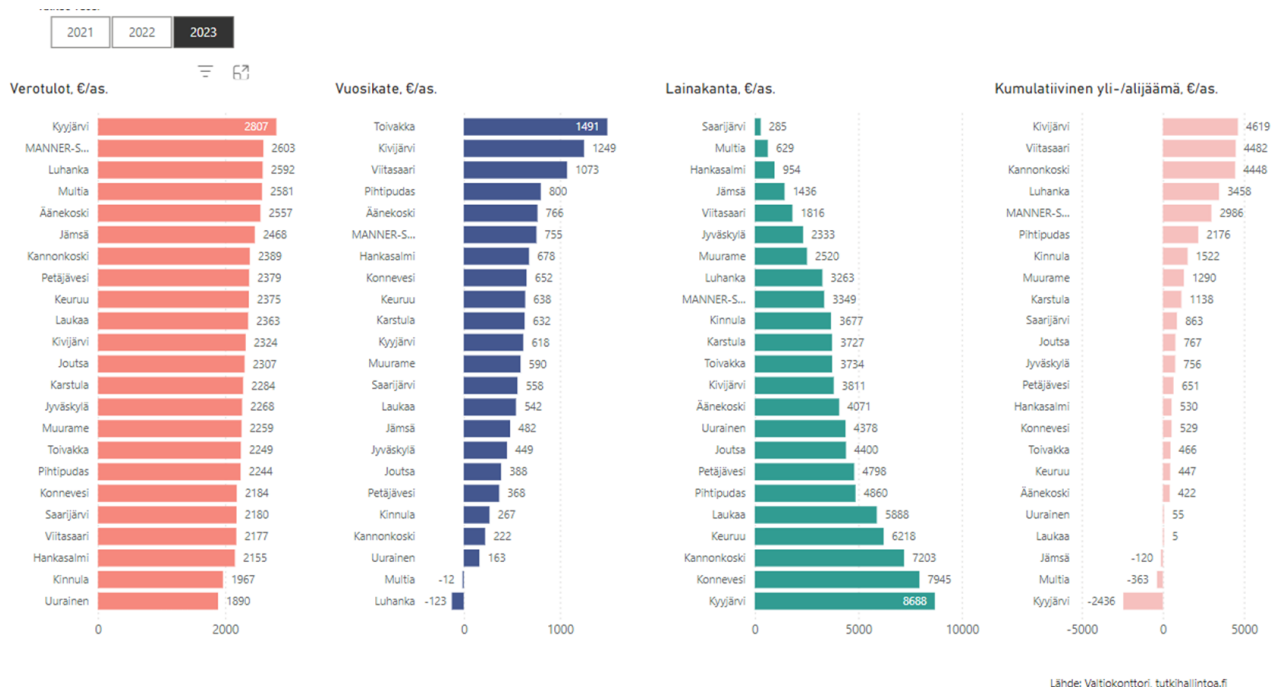

Valtionosuusarvio vuodelle 2025 on 6 989 223 euroa.
euroa.

Kunnan talouden kehitys

Uuraisten kunnan tilinpäätös 2023 muodostui alijäämäiseksi – 1.044.920 euroa. Kuluva vuosi on ollut kohtuullisen hyvä Uuraisten kunnan talouden kannalta. Vaikka talousarvio oli alijäämäinen, on talous pysynyt melko hyvin tasapainossa koko vuoden ajan. Vuoden 2024 talousarvion vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos olisi talousarvion mukaan alijäämäinen.

Talouden tasapainottamisen toimenpiteitä tarvitaan edelleen tulevina vuosina, muuten talous muuttuu alijäämäiseksi pysyvästi. Nykyisen tarkan taloudenpidon lisäksi seuraavina vuosina on optimoitava palveluverkkoa, tasapainotettava vesilaitoksen talous, panostettava henkilöstön työhyvinvointiin, uudistettava palvelujen toteuttamistapoja, vahvistettava esimiestyötä, toteutettava aktiivista kaavoitusta ja elinkeinovoimapolitiikkaa sekä pyrittävä keventämään hallintoa. Tämä kaikki on mahdollista ilman, että Uuraisten kunta joutuisi heikentämään peruspalvelujensa tasoa ja/tai nostamaan tuloveroprosenttiaan. Oikeilla toimenpiteillä kunnan talous on mahdollista pitää ylijäämäisenä myös tulevina vuosina.

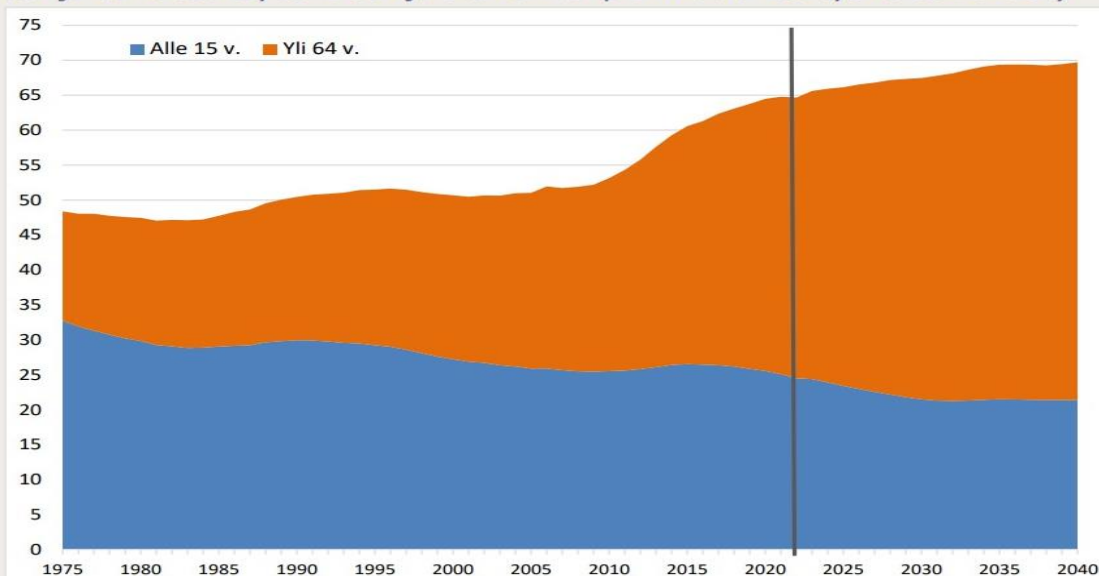
Väestö

Keski-Suomen väestömäärä vuoden 2023 lopussa oli 273 271.

Väestöllinen huoltosuhde Keski-Suomessa 1975–2022 ja ennuste vuoteen 2040

(Alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden ja sitä vanhempien määrä 100 työkäistä kohden)

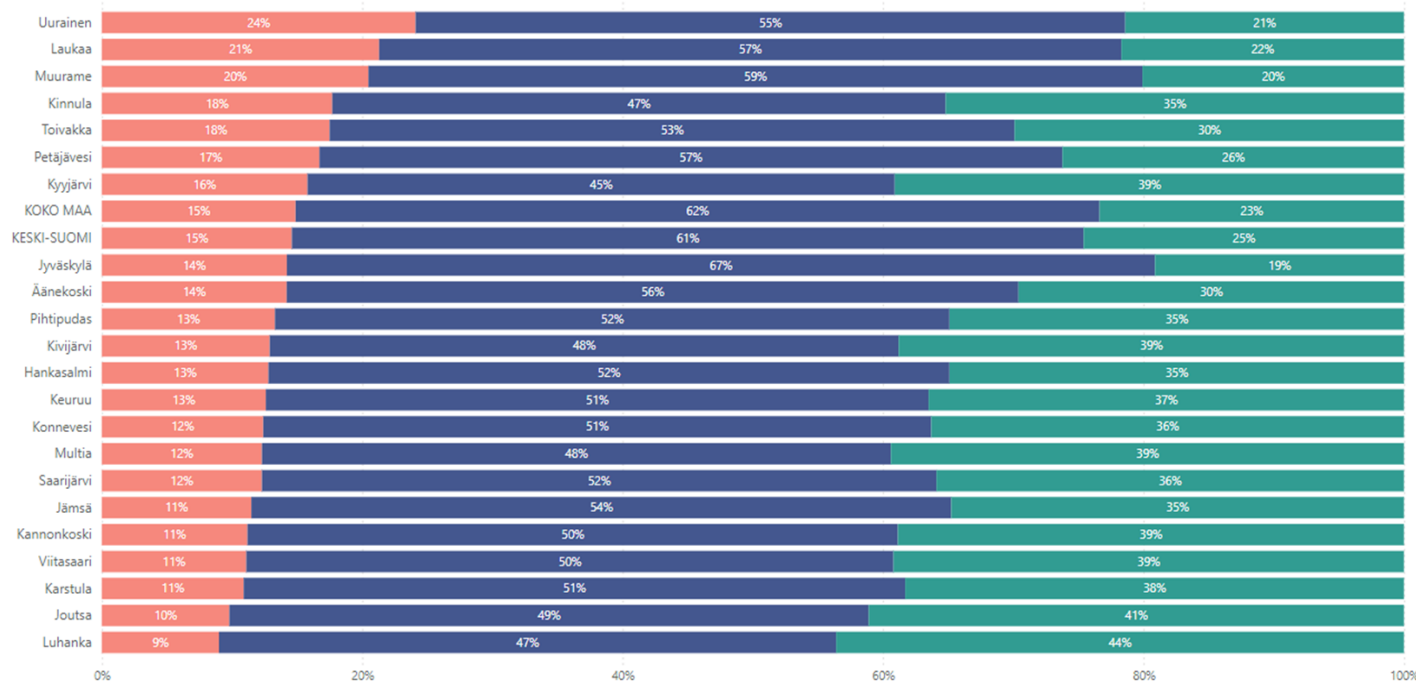

Väestö ikäryhmittäin 2023

< Palaa raporttiin

IKÄRAKENNE VUONNA 2023

● Alle 15-vuotiaiden osuus, % ● 15-64-vuotiaiden osuus, % ● 65 vuotta täyttäneiden osuus, %

Työpaikat ja työllisyys

Keski-Suomessa oli syyskuussa 2024 yhteensä 15 402 työtöntä työnhakijaa. Uuraisilla vastaava luku oli 145. Työttömyysprosentti oli syyskuussa 2024 Keski-Suomessa 12,2 ja Uuraisilla 9,3. Keski-Suomessa oli uusia avoimia työpaikkoja syyskuussa 2023 yhteensä 920 kappaletta, Uuraisilla 6.

Työpaikkaomavaraisuus Uuraisilla oli vuonna 2022 (vuoden 2023 tilastoa ei ole saatavilla) 57 prosenttia. 34 prosenttia Uuraisilla asuvista työskenteli Uuraisilla ja 66 prosenttia kunnan ulkopuolella.

Suurimmat alat ovat teollisuus (17 %), terveys- ja sosiaalipalvelut (16 %), rakentaminen (11 %), tukku- ja vähittäiskauppa / moottoriajoneuvojen korjaus (11 %) sekä koulutus, hallinto- ja tukipalvelutoiminta, kuljetus ja varastointi sekä maa-, metsä- ja kalatalous (kaikki 6 %).

4. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu kunnan perustehtävään, toimintaympäristön analysointiin, toiminnan ja talouden tavoitteisiin sekä kuntastrategiaan. Sen tarkoituksena on kehittää ja edistää kunnan toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, toiminnan kehittämistä, tuloksellisuutta ja sen arviointia sekä mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä. Sillä tarkoitetaan kaikkia niitä tapoja, joilla viranhaltijat, tilivelvolliset, toimielimet sekä esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on tuloksellista ja taloudellista; päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa; lain säännöksiä, toimielinten päätöksiä sekä viranomaisohjeita noudatetaan ja kunnan omaisuus ja voimavarat turvataan. On tärkeää, että sisäisen valvonnan toimintatavat sisällytetään päätöksentekoprosesseihin, toiminnan ja talouden sekä investointien suunnitteluun sekä hallinnan, hallinnon, toiminnan, omaisuuden ja taloudenhallinnan toimintatapoihin. Talousarvion laadinnassa on pyritty siihen, että tavoitteet ja niiden mittarit olisivat mahdollisimman konkreettisia ja yksiselitteisiä.

Uuraisten kunnanvaltuusto on hyväksynyt 3.9.2013 Uuraisten kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet 1.1.2014 alkaen. Lisäksi kunnanhallitus on antanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointiohjeen 20.6.2016.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää

- a. strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista;
- b. toiminnan lainmukaisuutta;
- c. hyvän hallintotavan toteutumista;
- d. riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa

Riskienhallinta on johdon vastuulla. Se on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus kunnan strategisten, toiminnan ja talouden saavuttamisesta sekä toiminnan häiriöttömyydestä ja jatkuvuudesta. Riskienhallinnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä toiminnan jatkuvuutta ja häiriöttömyyttä vaarantavia tapahtumia. Riskienhallinta perustuu ydintoimintojen ja järjestelmien tunnistamiseen, sallitun ja hyväksyttävän riskitason määrittelyyn, sekä riittävän riskien hallinnan menetelmien toimeenpanoon käytännössä.

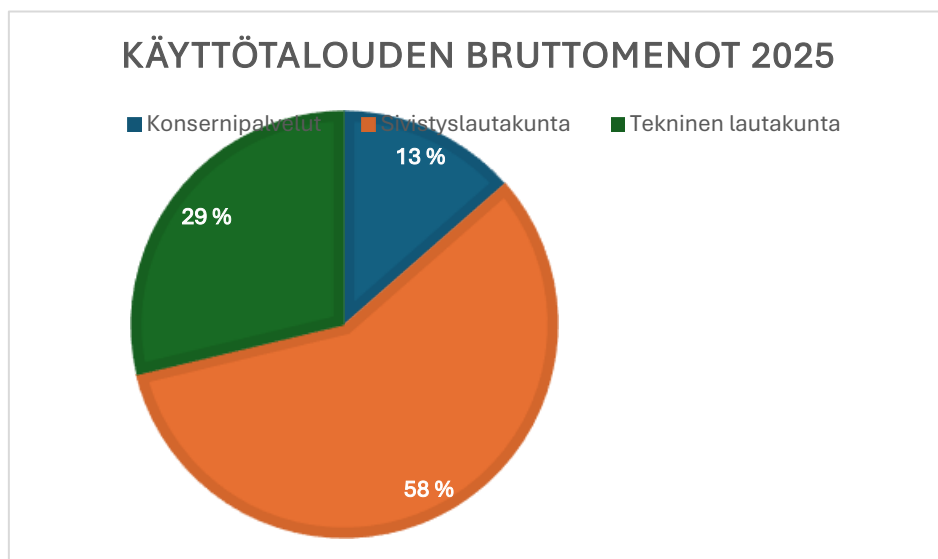
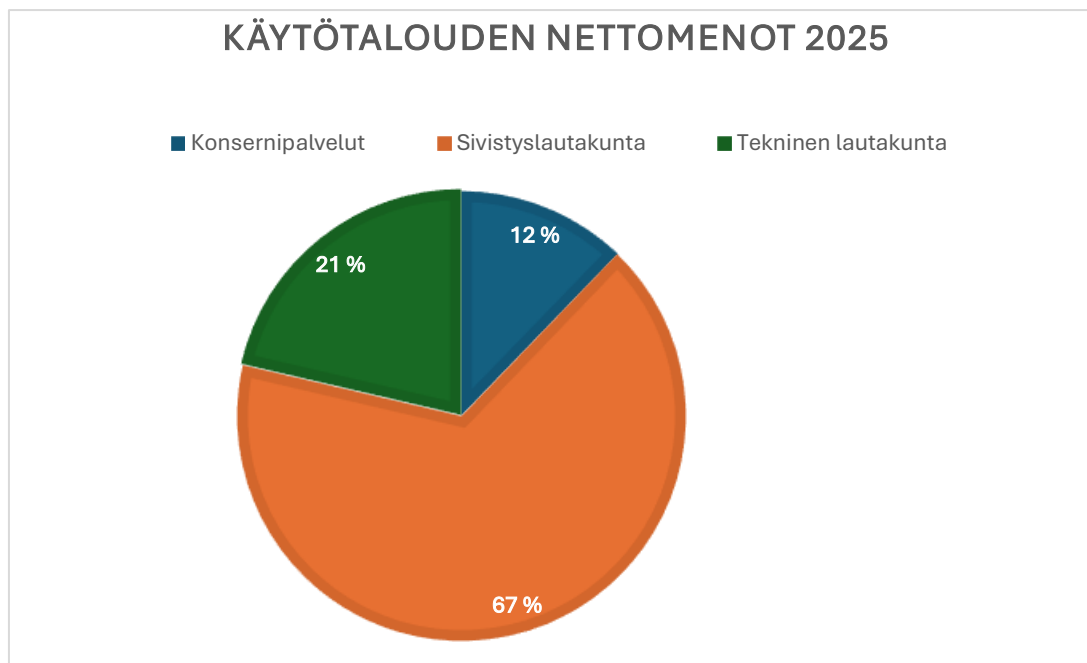
Kunnanhallitus ja lautakunnat antavat toimialoiltaan toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kunnanhallitus vastaa ja lautakunnat vastaavat toimialoillaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kukin toimiala antaa talousarvioehdotuksen yhteydessä suunnitelman talousarviovuonna seurattavista asioista. Kunnanhallitus laatii talousarvion yhteenvedon talousarviovuonna seurattavista asioista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vuoden 2025 talousarvion käsittelyn yhteydessä arvioidaan toimintaan ja talousarvion toteutumiseen kohdistuvat riskit tehtäväalueittain. Kukin toimiala on talousarvion laadinnan yhteydessä kirjannut keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle.

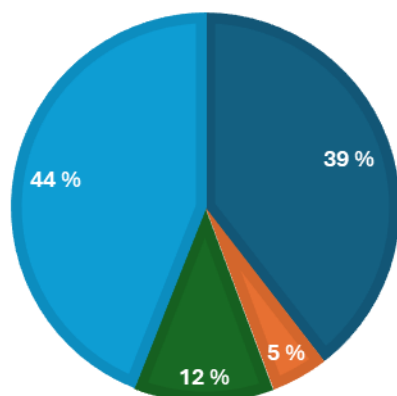
Koko kunnan vuoden 2025 sisäisen valvonnan painopistealueena jatkuu edelleen asiakirjahallinta ja lisäksi viranhaltijapäätökset. Lakiuudistusten ja uusien säännösten jalkauttamista kunnan ja työyksiköiden toimintaa seurataan edelleen.

5. TALOUDEN RAKENNE

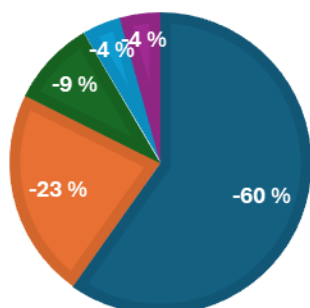
TOIMINTATUOTOT 2025

■ Myyntituotot ■ Maksutuotot ■ Tuet ja avustukset ■ Muut toimintatuotot

TOIMINTAKULUT 2025

■ Henkilöstökulut ■ Palvelujen ostot
■ Aineet, tarvikkeet ja tavarat ■ Avustukset
■ Muut toimintakulut

6. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA

3002 KONSERNIPALVELUT

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	582 082	543 300	502 270	-41 030
Toimintakulut	-2 100 290	-1 976 543	-2 111 717	-135 174
Toimintakate	-1 518 208	-1 433 243	-1 609 447	-176 204

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus

Konsernipalvelut vastaa kunnan ylimmän päätöksenteon (kunnanvaltuusto, kunnanhallitus) hallinnosta, ICT-palveluista, tieto- ja asianhallinnan kokonaisuudesta, viestintä- ja informaatiopalveluista, elinvoimatyöstä, kuntamarkkinoinnista, taloussuunnittelusta, kirjanpidosta, maksuliikenteestä sekä palkanlaskennasta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Uuraisten kunnan strategian 2030 toteutus; visio on olla kestävällä kasvu-uralla. Uurainen on poikkeuksellisesti ollut lähes koko 2000 –luvun kasvukunta ja väestörakenteemme on hyvä ja visiomme on päästä takaisin kasvu-uralle. Vuonna 2023 väestökehitys lähti orastavaan kasvu-uraan, väkilukumme on n. 3650 henkilöä. Arvojamme ovat inhimillinen, hyväntuulinen ja uudistuva. Kuntaorganisaation toimintaa kehitämme sujuvaksi. Rakennamme viihtyisää, hyvinvoivaa ja kestäväää Uuraista. Ja viestimme tarinoita sujuvalta ja viihtyisältä Uuraisilta.

Valtuuston 17.6.2024 § 27 hyväksymän talouden tasapainottamisohjelman 2025-28 mukaisesti on talousarviota valmisteltu.

Konsernipalvelut säästötoimenpiteitä 2025:

Kiinteistöveroitus, kiinteistöjen rekisteritietojen selvityshanketta ei jatketa	-34 000 €
hallinnollisten kulujen vähennys (Uuraisten Valokuituverkot Oy:n kustannuspaikalle ei osoiteta määrärahoja	-20 000 €
Kokousten lukumäärän vähentäminen	-2 500 €
Tulevaisuuden kuntakeskusta -hankkeen päätyminen	-9 600 €
Työllistämistuki (netto)	-52 500 €
Hallinto (keskusvirasto, henkilöstöhallinto)	
kuntaretken korvaaminen muulla tapahtumalla	-1 500 €

Veroaste 2025: Tulovero 9,2 %, Kiinteistövero: yleinen 1,30 %, vakituisten asuinrak. 0,48 %, muiden asuinrak. 1,30%, yleishyödyll.yhteisön 0,0%, rak. rakennuspaikan 3,0 % .

Yleishallinto

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja

Yleishallinto

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	175 670	98 400	40 100	-58 300
Toimintakulut	-1 066 079	-946 063	-1 092 265	-146 202
Toimintakate	-890 409	-847 663	-1 052 165	-204 502

Toiminnan kuvaus Yleishallinnon tehtäväalueeseen sisältyvät kunnanvaltuuston, tilintarkastuksen, kunnallisverotuksen sekä kunnanhallituksen vastualueet. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallituksen tehtäväalueeseen sisältyvät tilintarkastus, kunnallisverotus, yritysneuvontapalvelut, viestintä- ja informaatiopalvelut, elinvoimatyö, kuntamarkkinointi, metsätilat sekä maahanmuuttopalvelut. Uuraisten kunta kuuluu sekä Laukaan kunnan hallinnoimaan maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen että Äänekosken kaupungin hallinnoimaan Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen. Vanhusneuvoston toiminta jatkuu osana yleishallintoa vuonna 2025.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kunnanvaltuusto ja -hallitus seuraavat talouden tasapainottamisohjelmaa 2025-2028 ja vastaavat sen päivittämisestä vuonna 2025, viimeistään talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026-28 laadintaohjeen hyväksymiseen mennessä.

Painopisteinä ovat uusien asukkaiden ja yritysten hankinta, nykyisten asukkaiden ja yritysten pitovoimaan panostaminen, asiakastyytyväisyyden parantaminen ja Uurainen-brändin tunnettavuuden lisääminen. Kunnassa käynnistetään markkinointisuunnitelman laadinta, joka toteutetaan työpajoina vuoden 2025 alussa.

Strategian menestyksäs toteuttaminen edellyttää resurssointia kunnan kehittämiseen. Kuntaan perustetaan talous- ja kehitysjohtajan virka, johon kuuluu vastuu kunnan taloudellisten prosessien kehittämisestä ja talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnasta sekä kunnan elinvoimaa kehittävien uusien hankkeiden määrittelystä, seurannasta ja toimeenpanosta.

Vuoden 2025 alusta voimaan astuvan TE-palvelu-uudistuksen myötä kunnan oman työllistämistoiminnan tehtävä muuttuu merkittävästi. Työnhakija-asiakkaiden palveluja tarjoaa jatkossa Äänekosken kaupungin vastuukuntamallilla johtama Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue. Uuraisilla työskentelee työllisyysalueen viranomaistehtäviä hoitava viranhaltija viitenä päivänä viikossa.

Kunnan oman toiminnan painopiste on kehittämis-, elinkeino- ja elinvoimatyössä. Työllisyysalueen

viranhaltijan kanssa teemme tiivistä yhteistyötä, eikä kunta hakeudu osittaista viranomaistehtävää hoitamaan.

Palkkatukirahat laskutetaan vuoden 2025 alusta alkaen aiheuttamisperiaatteella jokaiselta kunnalta erikseen. Näin ollen aiempien vuosien suuruista varausta työllistämistukipalkkoihin ei voida enää tehdä.

Kunnan talousarviosta ei erikseen kohdenneta määrärahoja työllistämistukeen sekä kunnan omaan että muiden yritysten/yhteisöjen työllistämistoimintaan.

Kunnan rahoitusosuus (296.000 euroa) työllisyysalueelle varataan työllistämisen muuhun yhteistoimintaosuuteen. Muutoksen johdosta konsernipalveluiden talousarvio ei ole vertailukelpoinen aiempiin vuosiin. Kunta saa kyseisen rahoituksen yleiskatteellisen valtionosuuden kautta.

Nuorten kesätyöllistämisen tukemiseen varataan 8 000 euroa. Kesätyöllistämistukea maksetaan y-tunnuksellisille tahoille, esimerkiksi yrityksille ja yhdistyksille, sekä nuorille 4H-yrittäjille, joiden yritystoiminta täyttää tuen saamisen edellytykset.

Työmarkkinatuen kuntaosuuksiin on varattu 210 000 euroa. Tällä varaudutaan ilmiönä koko maata koskevaan pitkäaikaistyöttömyyden kasvuun.

Rahoituksen tavoitteena on turvata Uuraisten kunnan maksuvalmius kaikissa markkinatilanteissa. Pitkäaikaista lainaa otetaan vuonna 2025 enintään 3,0 miljoonaa euroa. Tilapäisrahoitusta otetaan kerralla enintään 3,0 milj. euroa. Tavoitteena on, että kunnan velka talousarviovuodesta 2024 talousarviovuoteen 2025 pysyy samalla tasolla n. 4000 €/asukas. Vähintään 20 % lainoista pyritään suojaamaan korkojen nousun varalta. Kunnanjohtaja päättää hallintosäännön mukaan kunnanvaltuuston hyväksymissä rajoissa pitkäaikaisen lainoituksen hankkimisesta sekä tilapäislainan ottamisesta.

Kunnan varojen sijoitustoimintaa määrittelee valtuuston hyväksymä sijoitussuunnitelma. Kunnan sijoituksista on mahdollista kotiuttaa talousarviovuoden aikana enimmillään 1,0 milj. euroa. Kotiutettuja sijoituksia käytetään ohjeellisen käyttösuunnitelman mukaisesti investointien rahoittamiseen ja käyttötalousosassa olevan investointiavustuksen kattamiseen sekä kunnan elinvoimaa vahvistaviin hankkeisiin. Kunnanhallitus hyväksyy erikseen ohjeellisen käyttösuunnitelman, mikäli sijoitusten kotiuttaminen on tarpeellista.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä:

1

Kuntaorganisaatio:

#sujuva
toimintakulttuuri
ja digiloikka

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Sujuva toimintakulttuuri ja digiloikka	henkilöstökysely 2024 Tyhy/tyky toiminta; - Epassi 100 €/hlö - työsuhdepyöräetu - muu tyky- ja tyhytoiminta	Vuonna 2024 toteutetun kyselyn tulokset on työyksiköittäin analysoitava. Kyselyn vastaukset ovat keskeinen kehittämisen työkalu. Haluamme olla paras kuntatyöyhteisö sekä kilpailukykyinen ja houkutteleva työpaikka. Arvostamme työntekijöitämme ja kannustamme heitä huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan. Toivomme tällä olevan vaikutuksia hyvään työilmapiiriin, tuottavuuteen ja sairaspöissaolojen määrään.
Kriittinen menestystekijä: 		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
#viihtyisä, hyvinvoiva ja kestävä Uurainen Elinvoimaiset yritykset ja hyvä työllisyyskehitys: työ- ja elinkeinopalvelut palvelevat uuraislaisia yrityksiä ja kuntalaisia. Elinkeino on toimeentulon hankkimiseen tähtäävää toimintaa sisältäen yritystoimintaa, työllistymistä ml. maahanmuuttajien kotoutumista.	Asiakaspalautte ja tyytyväisyyskyselyt. Yrityskysely. Käsiteltyjen yrityspalvelusetelien määrä ja laatu. Visit Jyväskylän Regionin verkkosivuston kävijätilastot Uuraisten osalta.	- Kerätä palautetta ja ideoita jatkotyöhön. Yrityspalveluseteli: Yrittäjä voi hankkia juuri omaan tarpeeseensa sopivaa asiantuntemusta ja neuvontaa. Lisätään työllistämisen painoarvoa setelin myöntämisessä. matkailualan yritysten, maakunnallisen matkailuorganisaation ja kunnan välinen yhteistyö

<p>Yrittäjyyskasvatus ja työssäoppiminen</p>	<p>Rahoitusta uuraislaisten yhteisöjen kehittämiseen</p> <p>Työttömyysprosentin pysyminen Keski-Suomen keskiarvon alapuolella</p> <p>Kesätyöllistämisen tuella työllistyneiden nuorten määrä 40 hlöä.</p> <p>Kuntaan kesätyöllistyvät nuoret, väh. 15 henkilöä.</p>	<p>yritysneuvonta ohjaa julkisiin rahoituslähteisiin.</p> <p>Hankitaan Gradian Yritysidean alkavien yritysten neuvontapalveluja (sopimus pohjainen)</p> <p>Sujuva yhteistyö Keski-Suomen työllisyysalueen ja hyvinvointialueen kanssa.</p> <p>Elinkeinotoimi osallistuu Yrityskyläkonseptin rahoittamiseen.</p> <p>Tuetaan nuorten kesätyöllistämistä; uuraislaiset nuoret saavat kesätyöpaikkoja yrityksistä tai oman 4H-yritystoiminnan kautta. Organisoidaan työllistäminen kuntaan kesäkautena.</p>

Kriittinen menestystekijä:

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
<p>1. Uusien asukkaiden hankinta, ja nykyisten asukkaiden pitäminen.</p> <p>2. Asiakastyytyväisyyden parantaminen.</p> <p>3. Uurainen-brändin tunnettavuuden lisääminen.</p>	<p>väestönmuutoksen ennakkotiedot kuukausittain/vuotuisesti</p> <p>näkyvyys eri kanavissa</p> <p>verkkosivujen kävijäliikenne</p> <p>kävijä-, tykkäys-, klikkaustilastot</p> <p>kampanjoiden määrä</p>	<p>Muuttotase vuoden lopussa positiivinen.</p> <p>Markkinointisuunnitelman laadinta ja toteutus. Viestintäohjeen päivittäminen.</p> <p>Viestintä- ja markkinointiyhteistyö kuntien ja yhteisöjen kanssa.</p>

	kampanjoiden/markkinoinnin kautta saadut yhteydenotot	osallistuminen messuille ja tapahtumiin (vähintään 2 kpl) viestintätiimi
--	---	---

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
1. talous	tulorahoituksen riittävyys: vuosikate€/asukas vuosikate%/poistoista vieraan pääoman (velan) määrä: konsernin laskennallinen lainanhoitokate	165 0,7	≥ 300 ≥ 1	≥ 350 120 0,71
2. Elinvoima				
Yrittäjätilaisuudet	8 kpl	2	2	8
Uudet yritykset	5 kpl	21 (tieto 9/23, uusia 21, lopettaneita 16)	5	5
yrityspalvelusetelin käyttö	5 kpl	3	3	5
kontaktoidut yritykset	kpl	5	10	100
asiakastyytyväisyys (yritykset)	asteikolla 1 (heikko) – 5 (erinomainen)	4	3	3

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Omistajapolitiikkaan liittyvät riskit, vieraan pääoman määrään eli lainoihin liittyvä velkariski, sijoitusriski ja takausriski. Riski, ettei talouden tasapainottamisohjelma toteudu suunnittelun mukaisesti, ja kunta ajautuu alijäämäiseksi.

2200 Maa- ja metsätilat

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	279 001	337 000	364 250	27 250
Toimintakulut	-108 006	-131 258	-91 080	40 178
Toimintakate	170 995	205 742	273 170	67 428

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnan metsien hyödyntäminen ja hoito metsäsuunnitelman 2027 mukaan. Vuonna 2024 metsämyyntituloja on arvioitu 200.000 euroa ja kuluja 27.000 euroa.

Kustannuspaikka sisältää myös Uuraisten, Petäjäveden, Multian kuntien ja Keuruun kaupungin yhteisen ilmastokoordinaattori-hankkeen toimintatuotot ja –kulut. Ympäristöministeriö on valtioneuvostuslain (688/2001) mukaisena valtionapuviranomaisena päättänyt myöntää hakijalle (Uuraisten kunta) valtioneuvostusta ilmastolain (423/2022) 14 a §:n mukaisen kunnan ilmastosuunnitelman valmisteluun. Avustusta myönnettiin 100 % hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista, kuitenkin enintään 180 000 euroa ja kuitenkin enintään 45 000 euroa per kunta. Tuotot ja kulut kirjataan Uuraisten kunnan eli vastuukunnan kirjanpitoon. Vastuukunta laskuttaa kustannuksia sopimuslaskun mukaisesti. Vastuukunta hakee ympäristöministeriön avustuksen maksatukset edellä kuvattujen määräaikojen mukaisesti. Saatuaan avustuksen vastuukunta maksaa avustuksen osuudet sopimuslaskun mukaisesti yhteistyösopimuksessa mainitussa suhteessa (25 % / osallistujakunta). Ensimmäinen avustuserä maksetaan väliraportin hyväksymisen jälkeen. Vapaamuotoinen väliraportti siihen asti tehdyistä toimista ilmastosuunnitelman valmisteleminen tulee toimittaa ympäristöministeriöön 1.8.2024 mennessä. Ensimmäinen avustuserä on suuruudeltaan 30 % myönnetystä avustuksesta. Viimeinen maksuserä 70 % maksetaan ilmastolain 14 a §:n vaatimusten mukaisen ilmastosuunnitelman valmistumisen ja maksatushakemuksen hyväksymisen jälkeen. Maksatushakemus toimitetaan ympäristöministeriöön viimeistään 1,5 kuukautta hankkeen päättämisen jälkeen, eli 15.8.2025. Vuonna 2024 toimintatuotot ovat 87.000 euroa ja kulut 99.239 euroa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Metsäsuunnitelman mukaisesti puun myynti ja metsänhoitotöiden tekeminen. Ilmastokoordinaattorihankkeen tavoitteena on luoda selkeyttä ja suunnitelmallisuutta kuntien ilmastotyöhön sekä luoda toimintamallin, joka mahdollistaa jatkuvuuden hankkeen päätyttyä. Hanke toteuttaa Keski-Suomen hiilineutraalisuustavoitetta 2030. Määräaikainen ilmastokoordinaattori laatii neljän kunnan yhteisen ilmastosuunnitelman vuonna 2025 hankeajan puitteissa. Valtuuston on hyväksyttävä ilmastosuunnitelma ennen kuin se toimitetaan ympäristöministeriöön. Tehtäviin kuuluu myös hankehallinnointi, aktiivinen viestintä sekä yhteistyöverkoston luominen ja ylläpitäminen.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Metsäomaisuuteen liittyvä riski myrskyn, tulipalon, saastumisen tai muun luonnonkatastrofin johdosta.

Puunmyyntitulojen vaihtelut, tulot vaihtelevat vuosittain ja vaikuttavat talousarvion laadintaan.

2300 Maankäytön suunnittelu

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	76 257	80 000	63 520	-16 480
Toimintakulut	-91 802	-112 864	-114 511	-1 647
Toimintakate	-15 545	-32 864	-50 991	-18 127

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Uuraisten kunnan kaavoituksen keskeiset tavoitteet pohjautuvat kunnanvaltuuston hyväksymään kuntastrategiaan. Kunnan omien tavoitteiden lisäksi kaavoitusta ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä –asetus (MRA), valtioneuvoston asettamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka vaikuttavat ohjaamalla maakuntatason kaavoitusta. Maakunta-kaava puolestaan ohjaa osaltaan yleis- ja asemakaavoitusta. Kunta on asettanut tavoitteekseen toimivan ja houkuttelevan elinympäristön luomisen sekä yritysten liiketoiminnan kasvun edellytysten turvaamisen.

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Uuraisten kunnan kaavoituksen keskeiset tavoitteet pohjautuvat kunnanvaltuuston hyväksymään kuntastrategiaan. Kunnan omien tavoitteiden lisäksi kaavoitusta ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) sekä –asetus (MRA), valtioneuvoston asettamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka vaikuttavat ohjaamalla maakuntatason kaavoitusta. Maakunta-kaava puolestaan ohjaa osaltaan yleis- ja asemakaavoitusta. Kunta on asettanut tavoitteekseen toimivan ja houkuttelevan elinympäristön luomisen sekä yritysten liiketoiminnan kasvun edellytysten turvaamisen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Aluearkkitehtitoiminta:

Aluearkkitehtitoiminta ostetaan Saarijärven kaupungin kaavoituspalveluilta.

Kaavoitus

Vuonna 2025 jatketaan aiemmin aloitettuja kaavahankkeita. Uusia hankkeita käynnistetään tarvittaessa.

Keskustan asemakaavanmuutoksen tavoitteena on päivittää vanhentuneen rakennuskaavan käyttötarkoituksia urheilukentän läheisyydessä sekä mahdollistaa alueelle mm. seniori- ja /tai palveluasumista, asuin-, liike ja toimistorakennusten aluetta sekä urheilu- ja virkistystoimintaa. Asemakaavalla tutkitaan myös suunnittelualueelle sijoittuvien, yleiskaavoituksella suojeltujen rakennusten suojelumääräykset sekä niiden taso. Kaavaehdotus on tavoite laatia vuonna 2025.

Hirvikulman asemakaavamuutos on pääosin kunnan omistamalle maa-alueelle sijoittuva hanke, jonka tavoitteena on mahdollistaa uutta asuinrakentamista vt 4 ja Hirvaskankaan koulun läheisyyteen. Natura-arvioinnin tarve viivyyttää kaavamuutoksen aikataulua. Kaavamuutosaineisto on tavoitteena saada hyväksymiskäsittelyyn vuonna 2025.

Keskustan osayleiskaavan muutostyö Ranta-Toivola -tilan alueella käynnistyy kaavoituskatsauksen 2024-2025 hyväksymisen yhteydessä. Kaavatyön tavoitteena on tutkia alueen asuinrakentamisen mahdollisuuksia Uuraisten kunnan omistaman tilan (892-405-5-145) alueella. Tila sijaitsee Jyväskylätien ja Salmi-Kuukka -järven välissä keskustan eteläpuolella. Kaavaluonnos on tavoitteena laatia v. 2025.

Mursketien asemakaavamuutos käynnistyy kaavoituskatsauksen 2024-2025 hyväksymisen yhteydessä. Kaavatyö liittyy Vehniä-Äänekoski välillä tehtävään valtatie 4:n kehittämishankkeeseen ja uuteen rinnakkaistiehen Mursketien asemakaava-alueella. Kaavatyötä tehdään yhtä aikaa ELY:n tiesuunnittelun kanssa. Tavoitteena on, että kaavatyö on valmis v.2024–2025. Vuonna 2025 tavoitteena on yritystoimintilojen toteuttaminen alueelle. Mursketien yritystonttialueen tonteista korttelin

313 tontinro 1 (n. 1 ha) on hyvä tasainen tontti, ja myös Mursketien päässä kort 310, nro 2 on tasainen. Muut tontit ovat vaikeammin hyödynnettävissä ilman maanmuokkausta. Asemakaavamuutokseen sisältyy Kuukanpään alueen kehittämiseksi käynnistetään elinvoimahanke 2.0

Hirvaskankaan asemakaavamuutos Hirvaskankaalla (vt 4 tiesuunnitelman vaatimat kohteet) on tarpeen käynnistää vuonna 2024-2025, kun vt 4 tiesuunnitelman mukaisen rinnakkaistien sijoittuminen on selvillä. Asemakaava on tarpeen päivittää, koska tiesuunnitelmaa ei voi hyväksyä vastoin asemakaavaa.

Hirvaskankaan asemakaavamuutos Hirvaskylän alueella on tavoitteena käynnistää vuonna 2024-2025. Asemakaavaa on tarve päivittää vastaamaan vt 4 rinnakkaistien suunnitelmia sekä vastata alueen yritystonttien kehittämistarpeisiin.

Keskustan asemakaavan muutos (pienet kohteet) koskee useita pieniä kohteita erityisesti urheilukentän läheisyydessä. Asemakaavaa päivitetään vastamaan toteutuneita katualueita (Urheilutie). Urheilukentän alueella on tarpeen päivittää virkistysalueen rajauksia, johtomerkintöjä ja osoittaa huoltoajoyhteysmerkintä Uuraistentielle. Yksi erillinen muutoskohde on Multiantien varressa oleva tontin kulkuyhteyden määrittäminen. Kaavamuutos käynnistyy kaavoituskatsauksen 2024-2025 hyväksymisen yhteydessä. Vuonna 2025 on tavoitteena laatia kaavan luonnosvaiheen aineisto.

Hirvaskankaan osayleiskaavan muutos on tavoitteena käynnistää vuonna 2025. Voimassa olevassa yleiskaavassa on puutteellisia tietoja suunnittelu- ja mitoitusperusteista ja tilakohtaisista rakennusoikeuksista, mikä vaikeuttaa rakennusoikeuksien tulkintaa. Myös yleiskaavassa olevien määräysten ja rajoitteiden sisältöä on tarve tarkistaa. Yleiskaava ei tällä hetkellä täysin vastaa toteutunutta ja suunniteltua maankäyttöä. Yleiskaavamuutoksen käynnistäminen viedään kunnanhallituksen käsiteltäväksi, kun aluerajaus ja tavoitteet ovat tarkentuneet. Vuoden 2025 aikana pyritään saamaan käsitys korjaustarpeista sekä pohditaan kaavatyön tarkempia tavoitteita ja ideoidaan mahdollisuuksia. Varsinainen kaavatyö ajoittuu vuosille 2025-2028.

Tonttimyynti

Kunnan omistamien tonttien osalta myytävät alueet pyritään rakentamaan valmiiksi infrastruktuurin osalta ennen tonttien myyntiä.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Väestökehitys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Väestökasvu	Vetovoimainen tonttitarjonta. Kohtuuhintaisia ja erikokoisia tontteja tarjolla riittävä määrä. Käynnissä olevien kaavahankkeiden määrä Kunnan maanomistuksen jakautuminen alueellisesti kunnan si-	Asuinrakentamiseen soveltuvia tontteja tarjolla n. 50 kpl. Työpaikkarakentamisen tontteja tarjolla n. 7 kpl. Tonttien markkinointi ja myynti on viestinnän yksi kärkiteemoista. Tonttimarkkinointia myös yhteistyössä yksityisten maanomistajien kanssa. Tuotannollisissa tavoitteissa mainitut kaavahankkeet.

	sällä. Kaavamääräykset. Kaavoista saadun palautteen määrä ja sisältö. Toimiva ja houkutteleva elinympäristö. Maankäytön suunnittelulla mahdollistetaan hyvinvointia lisäävän elinympäristön toteuttamista. Uusissa hankkeissa huomioidaan aikaisempaa paremmin elämänlaatuun vaikuttavat seikat suunnittelun aikana.	Määritellään maanhankinnan painopistealueet. Kaavoitus, jossa huomioidaan osalliset lain edellyttämää määrää enemmän.
--	---	--

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

- Yllättävien selvitystarpeiden esiintyminen kesken hankkeen (budjetti)
- Henkilövaihdokset
- Esteellisyys päätöksenteossa, huolehditaan esteellisyysasiat
- Kaavaprosessin MRL:n mukainen eteneminen: huolehditaan, että ei tule prosessiin virheitä.
- Kaavaprosessin hallinnollinen käsittely: huolehditaan, että päätösprosessi etenee hallintosäännön mukaisesti
- Kaavojen vahvistamista viivästyttävä muutoksenhaun mahdollisuus.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Strategisten tavoitteiden lisäksi toimialat voivat täydentää tavoitteita toiminnallisilla tavoitteilla, jotka eivät kaikilta osin ole valtuustoon nähden sitovia.

Tavoite	Mittari			TA2025
1. Akonniemen yleiskaavamuutos				Keskeytetty
2. Akonniemen asemakaava				Keskeytetty
3. Keskustan asemakaavamuutos	Kaikissa kaavan vaihe + tilattujen selvitysten budjetit			Ehdotus
4. Hirvikulman asemakaavamuutos				Hyväksyminen
5. Mursketien asemakaavamuutos				Ehdotus
6. Hirvaskankaan asemakaavamuutos Hirvaskylän alueella				Ehdotus

7. Keskustan osayleiskaavan muutos Toivola-tilan alueella				Vireilletulo
8. Asuintonttien myynti (kunnan omistamat) kpl				5
9. Työpaikkarakentamisen tonttien myynti (kunnan omistamat) kpl				1

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2025

- maankäyttö sopimukset ja maanhankinta-asiakirjat
- tilojen osto- ja myyntiasiakirjat
- kaavoitukseen liittyvät asiakirjat

3100 Keskusvirasto

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	7 865	0	1 000	1 000
Toimintakulut	-672 208	-654 772	-669 824	-15 052
Toimintakate	-664 343	-654 772	-668 824	-14 052

Suunnitelmapoistot – 13 000 €

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Keskusviraston vastuulla on sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu. Kunnanviraston neuvonnalla, viestinnällä ja markkinoinnilla vastataan kunnan ulkoisesta kuvasta. Keskusvirasto vastaa muun muassa taloushallinnon, henkilöstöhallinnon ja tietohallinnon palveluista.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vuonna 2025 konsernipalveluissa ylläpidetään henkilöstön työhyvinvointia, kehitetään kuntaviestintää, talousraportointia ja sähköisiä palveluita. Taloushallinnon palvelut tuottaa Kuntalaskenta Oy. Uusien toimintatapojen ja käytäntöjen opetteleminen työllistää edelleen vuoden 2025 aikana. Palkkahallinnon palvelut ostetaan Monetra Keski-Suomi Oy:ltä. Vuonna 2025 kehitetään ICT-palveluja, sähköistä arkistointia, asianhallintaa ja verkkopalveluiden saatavuutta. Konsernipalvelut pyrkii toiminnassaan edistämään kokonaistalouden hallintaa, huomioimaan palvelutuotantoon vaikuttavat uudet lainsäädännöt ja niiden vaikutusmahdollisuudet sekä edistämään tehokkaalla kuntaviestintä-

nällä vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa. Digitalisoinnin mahdollisuuksia hyödynnetään kaikessa toiminnassa. Myös tukipalveluiden tuotantotapoja ja ostopalveluita tarkastellaan. ICT-kehittäminen säilyy painopistealueena.

Kriittinen menestystekijä: Palvelutuotannon muutosten toimeenpano ja muutosjohtaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
ICT-palveluiden kehittäminen Tiedonhallintamallin toteuttaminen	Arviointikriteeri: - johtamisen, prosessien kehittyminen - riittävä resurssit - käyttöoikeuksien hallinta ja toteutus on tarkemmin ohjattu/seurannassa -Suunnitelmallisempi laitteiden ja ohjelmistojen elinkaaren hallinta - ICT:n taloudellinen kokonaisvaikutus on systemaattisemmin arvioitavissa	- Tietojärjestelmäkokonaisuuden perusteellisempi kartoitus kehittämisen ja muutoshallinnan parantamiseksi (ml. tietovirrat) - ICT-toimintojen onnistumisen ja kokonaistaloudellisen vaikuttavuuden systemaattinen seuranta (mittaaminen esim. kyselyjen kautta) - ICT:n hyödyntämiseen liittyvän strategisen tahtotilan ja tavoitteiden kirjaaminen
Digitalisaation jalkauttaminen kunnan työpaikoille	Entistä useampi työntekijä osaa käyttää perustietotekniikkaa	ICT-kehittäjän työpanoksen hyödyntäminen kehitystoiminnassa vuonna 2025.
Tietotilinpäätöksen toteuttaminen	Tiedolla johtaminen on työkalu organisaatiolle, eritoten johdolle.	30.6.2025 mennessä hyväksytty.
Kuntatoimiston tiedonsiirto Tweb asianhallintajärjestelmään.		

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Tiukasta henkilöstömitoituksesta johtuva hallinnon haavoittuvuus poissaolotilanteissa.

3300 Henkilöstöhallinto

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	43 290	27 900	33 400	5 500
Toimintakulut	- 162 195	-131 587	-144 037	-12 450
Toimintakate	- 118 905	-103 687	-110 637	-6 950

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Toiminnan kuvaus: Henkilöstöhallinnon vastuulla on työterveyshuollon järjestäminen, työkykyä ylläpitävä toiminta (tyhy-toiminta) ja työsuojelu.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Uuraisten kunnan työterveyshuollon järjestää tällä hetkellä Työterveyshuolto Aalto Oy, jonka osakas Uuraisten kunta on. Työterveyshuollon painopiste on vuonna 2025 lakisääteisessä ennaltaehkäisevässä toiminnassa pitäen sisällään työntekijän palvelut, etäavustuksen, työpaikkatoiminnan, yritysjohton palvelut. Kaikki työkykyyn liittyvät pitkittyneet sairaudet kuuluvat lakisääteiseen palveluun, jossa arvioidaan työ- ja toimintakykyä. Lakisääteinen työterveyshuolto käsittää lääkärin, työterveyshoitajan, fysioterapeutin ja työpsykologin vastaanotot tarvittaessa. Vuonna 2025 työnantajan kustantama sairaanhoitoa (KL II) on mahdollista, mutta hoito keskittyy työperäisiin sairauksiin.

Kunnassa toimii työsuojelutoimikunta sekä yhteistoimintaelin, jotka molemmat kokoontuvat säännöllisesti. Tyhy-toimintaa järjestetään ja tuetaan vuosittain kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan myös ePassin avulla. Henkilöstöohjelmassa määritellään muut työhyvinvointia tukevat toimenpiteet. Kunnanhallitus palkitsee vuosittain harkintansa mukaan työntekijäjoukon hyvästä työtuloksesta.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön tyytyväisyys ja hyvin johdettu työpaikka		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Uuraisten kunta on arvostettu ja tavoiteltu työnantaja.	Arviointikriteeri: Henkilöstökysely Kehityskeskustelut	Panostus tiedonkulkuun, hyvään esimiestyöhön, työkykyjohtamiseen, koulutukseen sekä hyvään sisäiseen asiakaspalveluun. Jatketaan edelleen henkilöstökyselyn perusteella syntyneiden kehityssasioiden seuraamista.
Työkyvyn ja hyvinvoinnin parantaminen.	Sairauspoissaolojen vähentäminen (vertailukohtana TP 2023)	Työkykyä ja -hyvinvointia parantavan hankkeen käynnistäminen edellyttäen, että hankkeeseen saadaan ulkop. rahoitusta (KEVA)

Kriittinen menestystekijä: Palvelutuotannon muutosten toimeenpano ja muutosjohtaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Palvelutuotannon muutosten henkilöstönäkökulman huomiointi sekä muutosjohtamisen kehittäminen.	Arviointikriteeri: - Viestinnän toimivuus - Palvelutuotannon muutosten toteutumisprosessien sujuvuus	- Palvelutuotannon muutokset; tehokas tiedottaminen ja osallistava valmistelu.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Henkilöstövahinko, jossa jaksaminen tai työkyky vaarantuu.

Työhyvinvoinnin tai työsuojauslaiminlyönti.

Tuotannolliset tavoitteet

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
1. Sairauspoissaolojen vähentäminen	sairaspäivien lkm (kalenteripäivät)	kpV 3465	3000 kpV	3000 kpV
2. Vaikuttavan työsuojausjärjestämisen	Työsuojauslaiminlyöntien toteuttaminen Vaara- ja läheltäpiti tilanneilmoitusten lkm/v	2 kpl	alle 10 kpl	alle 5 kpl

5001 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	661 850	366 550	264 296	-102 254
Toimintakulut	-11 565 786	-11 395 099	-11 651 922	-256 823
Toimintakate	-10 903 936	-11 028 549	-11 387 626	-359 077

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Sivistyslautakunnan tehtäväalueeseen sisältyvät sivistystoimen, peruskoulutuksen, varhaiskasvatuksen, muun opetustoimen, joukkoliikenteen, kirjastotoimen, kulttuuritoimen, nuorisotoimen ja liikuntatoimen vastuualueet. Sivistyslautakunnan tehtävänä on luoda edellytyksiä kuntalaisten hyvinvoinnille.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vuoden 2025 talousarvion laadintaa ohjaa talouden tasapainottamisohjelma, josta valtuusto teki päätöksen 17.6.2024 § 27. Sivistystoimen talouden tasapainotuskohteita käytiin lävitse kuntalaisten ja henkilöstön aloitteiden sekä esimiestason, kuten myös luottamushenkilöiden kanssa. Näiden käsittelyjen jälkeen toteutettavaksi toimenpiteiksi valtuuston päätöksessä muodostui mm. lähikouluperiaatteeseen siirtyminen, joka merkitsisi Kyynämöisten koulun lakkauttamista oppilasmäärän laskiessa, hankkeiden ja avustusten vähentäminen, sekä yläkoulun muuttuminen kolmisarjaiseksi oppilasmäärän vähetessä. Kyynämöisten koululle on varattu määräraha kuukausille 1-12 sivistyslautakunnan 9.10.2024 § 95 mukaisesti. Henkilöstömenoihin on lisätty myös 1%:a annetun uuden linjauksen myötä

Sivistyslautakunnan toimintakate kasvaa kokonaisuudessaan 3,3%. Sivistystoimen toimintakate kasvaa 9%. Perusopetuksen toimintakate kasvaa 3,2%. Varhaiskasvatuksen toimintakateen kasvu on 3%. Muun opetustoimen kasvu on 2,5%. Joukkoliikenteen toimintakateen kasvu on 44%. Kirjastotoimen kasvu on 1,5%. Kulttuuritoimen toimintakate pienenee 8,7%. Nuorisotoimen toimintakate kasvaa 10%. Liikuntatoimen toimintakate kasvaa 5,8%.

Seutuyhteistyö jatkuu ja siitä on muodostunut pysyvä yhteistyörakenne, johon Uuraisten kunta osallistuu omalla asukasmäärään suhteutetulla maksuosuudellaan (opetustoimen seutustrategian jatko, verkostokaupunkiyhteistyö, hankinnat, henkilöstön täydennyskoulutus).

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kuntalaisten hyvinvointi		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Kuntalaisten hyvinvoinnin kohentaminen Laajan hyvinvointikertomuksen laatiminen yhdessä hallintokuntien kanssa	Laajan hyvinvointikertomuksen mittaristo	Hyvinvoinnin kohoaminen kaikissa keskeisissä tavoitteissa, erityisenä painopisteenä lapset, lapsiperheet ja nuoret
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiseksi

Kuntalaisten hyvinvoinnin kehittämiseksi ei saada eri hallinnonaloilla riittävää sitoutumista tavoitteiden toteuttamiseksi. Kuntaorganisaation ulkopuoliset tahot eivät resursoi omaa toimintaansa riittävästi ja riittävää sitoutumista ei saavuteta. Viestinnässä kuntalaisiin ja sidosryhmiin ei onnistuta riittävässä määrin. Henkilöstöresursointi on riittämätöntä.

5100 Sivistystoimi

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-95 058	-91 839	-101 015	-9 176
Toimintakate	-95 058	-91 839	-101 015	-9 176

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Toiminnan keskeinen tavoite on palvelujen koordinointi ja laadukkaat peruspalvelut, joita kehitetään jatkuvasti asiakas- ja kustannuslähtöisesti. Tehtävään kuuluu myös avustusten haku toiminnan kehittämiseen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Perusopetuksen oppilasmäärät ovat alakoulujen osalta kääntyneet laskuun. Kunnan taloudellinen liikkumavara kapeni sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun siirtyessä Keski-Suomen hyvinvointialueelle 2023 alusta alkaen. Kunnan merkittävimäksi hallintokunnaksi muodostui sivistystoimi, jonka toiminta ja taloudellisuus tulevat määrittelemään pitkälti koko kunnan toimintaa ja taloudellisuutta.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen strategiatyötä jatketaan toiminnan taloudellisuuden ja laadun varmistamiseksi. Oppilasennusteet on päivitetty huomioimaan laskeva syntyvyys. Perusopetuksen strategiatyötä jatketaan vuonna 2025. Strategiatyön keskeinen tavoite on kustannusten kasvun saaminen hallintaan, jotta menojen kasvu ei uhkaa kunnan taloutta.

Edistetään erityisesti seuraavia asioita:

- Keski-Suomen sivistystoimen yhteistyön jatkaminen ja alueellisten yhteistyömuotojen kehittäminen; yhteisiin hankkeisiin osallistuminen
- henkilöstön hyvinvointi ja jaksaminen (koulutus, koulujen hyvinvointi-iltapäivät, työnohjaus, tyhy-toiminta, kuntien yhteiset vesot ja hyvien käytänteiden vaihto)
- uuden henkilöstön perehdytykseen varataan henkilöstöresursseja
- kouluterveys ja sisäilmakyselyjen tulokset huomioidaan toiminnassa entistäkin korostetummin

5200 Peruskoulutus

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	273 668	135 050	91 156	-43 894
Toimintakulut	-6 757 820	-6 478 934	-6 636 563	-157 629
Toimintakate	-6 484 152	-6 343 884	-6 545 407	-201 523

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Peruskoulun tehtävänä on antaa laadukasta yleissivistävää perusopetusta oppivelvollisille ikäluokille.

Perusopetuksen ja kasvatuksen tavoitteena on kehittää oppilasta monipuolisesti henkisesti, sosiaalisesti ja fyysisesti.

Perusopetuksen oppilasmäärä on vuonna, 2019-2020 616 oppilasta, 2020-2021 613, 2021-2022 594, lukuvuoden 2022-2023 oppilasmäärä on 592. Lukuvuoden 2023-2024 oppilasmäärä on 599, lukuvuoden 2024-2025 oppilasmäärä on 596, lukuvuoden 2025-2026 arvio oppilasmäärästä on 576.

Nettomenojen kasvu vuodesta 2024 vuoteen 2025 on 3,2%. Kyynämöisten koululle on varattu talousarviomääräraha kuukausille 1-12.

Uuraisten kunnan koulut antavat hyvää, opetussuunnitelman mukaista, yksilön huomioivaa perusopetusta turvallisessa, oppimista tukevassa ympäristössä. Oppimisympäristöjen tilat ja välineet ovat ajanmukaisia ja niitä huolletaan ja täydennetään vuosittain. Kouluissa on innostava ja kannustava työskentelyilmapiiri. Koulutuksella ja työnohjauksella huolehditaan henkilökunnan ammattitaidon ylläpitämisestä ja työssäjaksamisesta. Perusopetuksen päättävät oppilaat ovat yleensä kaikki päässeet jatkamaan opiskelua toisen asteen oppilaitoksiin.

Yhteistyö esiopetuksen, seurakuntien, kunnan hallintokuntien ja muiden keskeisten yhteistyötahojen kanssa toimii ja on tarkoituksenmukaista. Koulut ja kodit tekevät toimivaa yhteistyötä: kouluilla pidetään riittävästi vanhempainiltoja ym. tapaamisia sekä opettajan, oppilaan ja huoltajien yhteisiä arviointikeskusteluja, huoltajia kutsutaan koulujen erilaisiin tilaisuuksiin. Sähköposti- ja tekstiviestiyhteydet toimivat koulun arjessa. MultiPrimus ja Kurre opiskelija- ja kouluhallinto-ohjelma (mahdollistaa mm. oppilastietojen siirron sähköisesti kunnan koulujen välillä) on käytössä kaikilla kouluilla. Lisäksi kouluilla on käytössä www-liittymä Wilma, jota voivat käyttää; opettajat, huoltajat, koulun henkilökunta, oppilashuolto, kouluterveydenhuolto ja oppilaat. Wilmalla voidaan merkitä/kuitata poissaoloja, nähdä lukujärjestykset, ilmoittaa oppilaiden kokeet, tehdä oppilasarviointitiedot yms. Tietotekniikkahankintoja jatketaan siten, että kaikille oppilaille varmistetaan riittävät välineet etäopiskeluun mahdollisten poikkeuksellisten opetusjärjestelyjenkin aikana. Hankinnat toteutetaan leasing hankintoina.

Perusopetuksen strategiatyötä jatketaan toiminnan taloudellisuuden ja laadun varmistamiseksi.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Uuden teknologian hyödyntäminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Perus- ja esiopetuksen opettajien perehdyttäminen uuteen välineistöön, ohjelmistoon ja käyttöön perusopetuksessa	Perehdytyspäivien määrä	Jokaisessa opetusryhmässä on opetussuunnitelman mukainen taso opetuksessa
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Opettajien sitoutuminen laitteiden ja ohjelmistojen käyttöön opetuksessa.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
1. Laadukas perusopetus	Tuntikertymät/tuntikehysindeksi tuntia /koulu - yleisopetus - erityisopetus - kerhotyö - tukiopeutus	Tunti-indeksi HI 1,73 HÖ 1,89 KYY 1,92 KK alakoulu 1,41 yläkoulu 1,82 k.a alakoulut 1,65 Yleisopetus kevät 1023 vkt syksy 1018 vkt Erityisopetus kevät 167vkt syksy 167 vkt Kerhot 514,5 h Tukiopeutus 266,25 h	Tunti-indeksi tavoite: HI 1,81 HÖ 1,77 KYY 1,98 KK alakoulu 1,55 yläkoulu 1,75 k.a. alakoulut 1,775	Tunti-indeksi tavoite: HI 1,84 HÖ 1,75 KYY 1,80 KK alakoulu 1,58 yläkoulu 1,79 k.a. alakoulut 1,73
2.Kodin ja koulun yhteistyö		Vanhempainillat 15 kpl Arviointikeskustelut 394 kpl Juhlat/retket 31 kpl	Vanhempainillat arviointikeskustelut juhlat/retket	Vanhempainillat arviointikeskustelut juhlat/retket
3. Pätevät opettajat	Muodollinen kelpoisuus	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia	Kaikki päätoimiset opettajat muodollisesti kelpoisia
4. Hyvät oppimistulokset	Perusopetuksen päättötodistus Jatko-opiskelupaikka perusopetuksen jälkeen	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa Ruotsin ja englannin valtakunnallisiin kokeisiin osallistuttu, tulokset valtakunnallista keskitasoa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa	Kaikki (9. lk) saavat päättötodistuksen ja pääsevät jatkamaan opiskelua toisen asteen tai muissa oppilaitoksessa
5. Tarkoituksenmukainen kouluverkko		2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, 1 perusopetusta vuosiluokille 1-4 antava koulu,	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, yksi 1-4 vuosiluokille perusopetusta antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteuttava:1-9	2 perusopetusta vuosiluokille 1-6 antavaa koulua, yksi 1-4 vuosiluokille perusopetusta antava koulu, 1 yhtenäistä perusopetusta toteutta-

		1 yhtenäistäperusopetusta toteuttava 1-9 luokilla opetusta antava koulu (Koulukeskus)	luokille opetusta antava koulu (Koulukeskus)	va:1-9 luokille opetusta antava koulu (Koulukeskus)
6.Yhtenäisen perusopetuksen kehittäminen		Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus opiskelija-hallinto/työjärjestys ohjelma. Uuden ops:in mukaiset tavat otettu käyttöön, arvioinnin kehittäminen jatkuu edelleen.	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu. Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus-opiskelijahallinto/työjärjestys ohjelma. Wilma www-ohjelma. Yhteisiä opettajia (ala-/yläkoulu) ja kunnan eri koulujen kanssa. Kehittämishankkeet Yrittäjyyskasvatusta ylläpidetään jatkamalla yrityskylähanke. Ops-päivitykset	Yhtenäisen perusopetuksen mukainen toiminta jatkuu. Kaikilla kunnan kouluilla on käytössä yhteinen Multi- Primus- opiskelija-hallinto/työjärjestys ohjelma. Wilma www-ohjelma. Yhteisiä opettajia (ala-/yläkoulu) ja kunnan eri koulujen kanssa. Kehittämishankkeet Yrittäjyyskasvatusta ylläpidetään jatkamalla yrityskylähanke. Ops-päivitykset

Oppilaskohtaiset hinnat

oppilasmäärät kouluittain	2022-2023	2023-2024	2024-2025	Menot/oppilasta 2023/netto	Menot/oppilasta 2024/netto	Menot/oppilasta 2025/netto
Hirvasen koulu	150	149	149	9851	10 468	10 934 oppilaat: kevät 149 syksy 145 k.a 147
Höytiän koulu	53	56	55	13192	12 617	12 884 oppilaat: kevät 55 syksy 54 k.a 54,5
Kyynämöisten koulu	51	41	44	12740	13 896	13 921 oppilaat: kevät 43 syksy 39 k.a 41
Koulukeskus 1-9 luokat	337	347	348	9461	9 678	10 014 oppilaat: kevät 347 syksy 352 k.a 349,5
Kaikkien koulujen oppilasmäärä yht.	591	593	596			
Menot /oppilas keskiarvo				10140	10 438	10 777

5300 Varhaiskasvatus

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	284 447	182 000	122 185	-59 815
Toimintakulut	-3 753 200	-3 884 392	-3 935 016	-50 624
Toimintakate	-3 468 754	-3 702 392	-3 812 831	-110 439

Tilivelvöllinen: varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä sekä syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämäänsä tai opiskeluun. Uuraisilla varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena kuten kerhotoimintana. Uuraisilla perheillä on mahdollisuus osallistua myös yksityiseen varhaiskasvatukseen (päiväkodit ja perhepäivähoito), silloin jos kunnalla ei ole tarjota perheelle varhaiskasvatuspaikkaa kunnan omasta palvelusta. Uuraisen kunta tukee tätä varhaiskasvatuksen palvelusetelillä. Esiopetus, jota lapset saavat oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna, on toiminnallisesti osa varhaiskasvatusta. Uuraisilla otettiin käyttöön kotihoidon kuntalisä 1.8.2024.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Alkaneen toimintavuoden 2024–2025 lapsimääräennuste näyttää kunnallisissa palveluissa pysyvän ennallaan, ollen noin 250 lasta. Tämä selittyy sillä, että yhä useampi lapsi on varhaiskasvatuksen piirissä ja lapset aloittavat varhaiskasvatuksen aiempaa aikaisemmin. Yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa lapsimäärän on noin 10 lasta.

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot koostuvat pääosin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki muuttui 1.3.2023 siten, että asiakasmaksuja alennettiin korottamalla maksujen perusteena olevia tuloarvoja 33 prosenttia. Maksujen perusteena oleva maksuprosentti säilyy ennallaan 10,7 prosentissa. Asiakasmaksuihin tehtiin indeksikorotus 1.8.2024 alkaen. Asiakasmaksujen muutoksen myötä yhä harvempi asiakas maksaa asiakasmaksua.

Toimintatuottoja ovat kasvattaneet myös ulkopaikkakuntalaisille myydyt varhaiskasvatuspaikat. Tällä hetkellä myyntisopimuksia on kaksi, mutta saatavat toimintatuotot eivät vaikuta merkittävästi tulovirtaan.

Varhaiskasvatuslain mukaan jokaisessa päiväkodissa tulee olla sen toiminnasta vastaava johtaja. Tällä hetkellä kunnalla on kolme varhaiskasvatusyksikköä sekä kolme esiopetusryhmää. Yksiköiden lisääntyessä kasvoi lähijohtamisen tarve. Uuraisilla on otettu vuoden 2023 aikana käyttöön johtamisen malli, jossa on kolme päiväkodin johtajaa, jotka huolehtivat yksiköiden henkilöstöjohtamisesta. Tällä järjestelyllä pyritään korjaamaan puutteellisesta johtamisesta johtuvia henkilöstöhaasteita sekä parantamaan työntekijöiden hyvinvointia. Varhaiskasvatusjohtaja toimii päiväkodin johtajien esihenkilönä sekä vastaa edelleen muiden varhaiskasvatuspalveluiden työntekijöiden lähijohtajuudesta.

Varhaiskasvatuksen kerhotoiminta on vastannut hyvin niiden perheiden varhaiskasvatuspalvelui-

den tarpeeseen, joilla ei ole työn tai opiskelun vuoksi tarvetta esimerkiksi päiväkotipaikalle. Toimintakaudelle 2024–2025 kerhoon oli aiempaa vähemmän hakijoita. Kerhotoiminta jatkaa kummassakin toimintapaikassa toimintakauden 2024–2025 loppuun. Toimintakauden päättyessä tulee arvioida uudelleen kerhotoiminnan jatkoa. Kerhotoiminnan järjestäminen ei ole lakisääteistä, joten kunnan säästötoimien alla on hyvä pohtia, halutaanko kerhotoimintaa järjestää jatkossa.

Uuraisilla otettiin käyttöön kotihoidon kuntalisä 1.8.2024. Kotihoidon tuen ja kuntalisän osuus kuuluu varhaiskasvatuksen talousarvioon. Kuntalisän maksaminen ei ole lakisääteistä. Kuntalisän käyttöön ottaminen ei ole vähentänyt lasten määrää varhaiskasvatuspalveluissa. Vuodelle 2025 kotihoidon tukeen jouduttiin varaamaan aiempaa enemmän rahaa, mikä nosti varhaiskasvatuksen toimintakuluja.

Kehityksen ja oppimisen tuen tarve varhaiskasvatuspalveluissa on kasvanut vuosi vuodelta. Lapsen tuen järjestämisen näkökulmasta on tärkeää, että tukitoimet toteutuvat arjessa, jonka vuoksi ryhmien resurssitarve on suunniteltava tarkoituksenmukaisesti. Lakimuutos tuen toteuttamisesta varhaiskasvatuksessa astui voimaan 1.8.2022. Kunnissa on varauduttava riittävällä erityisopettajaresurssilla sekä palkattava riittävä määrä lisäresurssia ryhmiin. Tukitoimien vaatimat resurssit ovat vaikeasti ennakoitavissa ja niihin tulee pystyä reagoimaan nopeasti. Lisäresurssia ei palkata, jos siihen ei ole tarvetta.

Päiväkodissa kasvat-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus vuoteen 2030 mennessä. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Uuraisilla otettiin käyttöön pedagoginen lisä 1.6.2022 alkaen, opettajien rekrytoinnin vauhdittamiseksi. Tällä hetkellä Uuraisten varhaiskasvatuksenopettaja resurssi on hyvä ja vakituiset opettajapaikat ovat täynnä. Pedagogisen lisän käyttöönotto lisäsi henkilöstökuluja noin 54 000 € vuodessa. Tulevaisuudessa olisi tärkeää huomioida myös varhaiskasvatuksen muiden ammattiryhmien palkkakehitys.

Varhaiskasvatuslaki uudistui 1.8.2021 alkaen merkittävästi henkilöstömitoituksesta poikkeamisen osalta. Aiemmin mitoituksesta oli mahdollista poiketa äkillisissä ja yllättävissä tilanteissa, mutta lakimuutoksen jälkeen varhaiskasvatuksen järjestäjällä ei ole mahdollista poiketa mitoituksesta henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Kunnissa on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatuksessa on käytössä riittävät ja toimivat sijais- tai muut varajärjestelyt myös henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin. Sijaisjärjestelyt vievät paljon esihenkilöiden aikaa ja tämä aika on pois esimerkiksi pedagogisesta johtamisesta.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään asiakaslähtöisesti		
Tavoite: Varhaiskasvatuspalvelut tukevat positiivista kuntakuvaa ja palvelut pystytään tarjoamaan ns. lähipalveluna	Mittari: Perheet saavat varhaiskasvatuspäätöksen lain asettamassa aikataulussa. Päätöksenteossa otetaan huomioon perheen toive, asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet.	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025: Perheet saavat varhaiskasvatuspäätöksen viimeistään 2 vkoa ennen toivottua hoidon alkua. Perheet saavat hoitopaikan kohdullisen matkan päästä kotia/työpaikkaa.

Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutumista
--------------	--

nen		
Kriittinen menestystekijä: Ammattitaitoinen ja innostuva henkilöstö		
Tavoite: Varhaiskasvatuksen suunnitelmilla ja toiminnalla tavoitetaan sille asetetut tavoitteet.	Mittari: 1. Henkilöstö ja perheet osallistuvat toiminnan arviointiin. 2. Henkilöstön kelpoisuudet ja koulutustaustat.	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025: 1. Asiakastyytyväisyys- ja henkilöstökyselyt järjestetään kerran vuodessa. Tulosten tavoite on < 3 (mittari asteikolla 1–5) 2. Ryhmässä vähintään 1 kelpoinen varhaiskasvatuksen opettaja.
Toteutuminen tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen		
Kriittinen menestystekijä: Toimivat johtamisjärjestelyt ja hyvinvoiva työyhteisö		
Tavoite: Työyksikön työtä johdetaan pedagogisesti ja työyhteisön sisäiset haasteet ratkaistaan ennaltaehkäisevästi.	Mittari: Henkilöstökyselyt, sairauspoissaolotilastot	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025: Sairauspoissaoloihin reagoidaan nopeasti ja varhaisen tuen puuttumisen mallin mukaisesti. Työn mielekkyyteen kiinnitetään huomiota ja vastuu työnjohtamisesta jalkautetaan mahdollisuuksien mukaan lähelle työntekijää. Kyselyissä tulosten tavoite on < 3 (mittari 1–5)

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- Asuinalueiden väestönkehitys ei ole ennakoitavaa ja/tai perheiden varhaiskasvatustarpeiden tarpeisiin ei pystytä vastaamaan lähipalveluna. Erityinen haaste on löytää varhaiskasvatusta kesken toimintakautta aloittaville lapsille.
- Käyttöasteet jäävät alle tavoitteesta, koska hoitoa varataan paljon enemmän, kuin käytetään. Tämä näkyy erityisesti loma-aikoina.
- Henkilöstö kokee ristiriitaa työn vaatiman osaamisen ja oman osaamisensa välillä. Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa työntekijä kokee työn liian kuormittavaksi, mikä puolestaan voi vaikuttaa siihen, että työn mielekkyys ja tehokkuus laskee ja sairauspoissaolot kasvavat.
- Uudet palkkatkaisut eriarvoistavat työntekijöitä ja lisäävät ristiriitoja työyhteisössä.
- Kunnan alueella lapsilla on todella pitkät hoitoajat, mikä vuoksi henkilöstöresurssi ei riittävyys koko päivän ajalle on iso haaste
- Varhaiskasvatuksen poissaolojen määrä on koronan jälkeen jäänyt erittäin korkealle tasolle ja pitkien poissaolojen määrä on lisääntynyt.

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Varhaiskasvatuspalvelut ovat tehokkaasti ja resurssiviisaasti käytössä.	Käyttöasteseuranta	< 75 %	< 85 %	< 85 %
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen			
Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Henkilökunta tuntee varhaiskasvatuksen perustehtävän ja tavoitteet.	Jokainen työntekijä osallistuu ammattitaitoa kehittävään täydennyskoulutukseen toimintavuosittain.	< 3	< 3	1–3
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen			
Tavoite	Mittari	TP 2023	TA2024	TA 2025
Palveluiden järjestämisen kustannukset kehittyvät maltillisesti	Palvelun hinta/yksikkö €/päivä			
	Perhepäivähoito	78,43	48,87	52,80
	Pikkula (sis. vuorohoitto)	100,15	77,39	71,226
	Hirvanen	70,77	64,98	73,36
	Oikarin Helmi	92,46	57,07	71,10
	Esiopetus	61,64	52,30	54,92
	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	29,11	29,76	25,10
	Kerhotoiminta	43,79	48,84	49,47
	Yksityinen varhaiskasvatus	52,18	49,33	-
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen			
Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025

Yksikkökohtaisen palvelun hinnan kustannukset kehittyvät maltillisesti	Toteutuneet hoitopäivät			
	Perhepäivähoito (30.6.2025 asti)	1098	1200	504
	Pikkula (sis. vuorohoitto)	9095	13 052	12317
	Hirvanen	9325	12800	11907
	Oikarin Helmi 1.8.2022 alk.	7037	10000	9482
	Esiopetus	8839	11000	10 560
	Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus	6652	6300	8 096
	Kerhotoiminta	1178	1 440	1 368
	Yksityinen varhaiskasvatus	1864	1 935	0
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen			

5400 Muu opetustoimi

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-75 762	-76 500	-78 400	-1 900
Toimintakate	-75 762	-76 500	-78 400	- 1 900

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Perusopetuksen jälkeinen koulutus ns. toisella asteella (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset). Musiikkioppilaitokset, kunta on jäsenenä Ala-Keiteleen musiikkiopistossa. Kansalaisopisto, kunta kuuluu Jyväskylän kansalaisopiston toimialueeseen.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
---------	---------	---------	---------	---------

Tarvittavien toisen asteen koulutuspalveluiden saannin turvaaminen ja annettavan koulutuksen kehittäminen yhteistyössä naapurikuntien ja oppilaitosten kanssa.		Jyvässeudun yhteistyötä 2. asteen koulutuksen kehittämisessä jatkettu Opinto-ohjaaja on yhteydessä laajalti 2-asteen kouluihin myös Jyvässeudun ulkopuolelle	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä	Jyvässeudun yhteistyö 2. asteen koulutuksen kehittämisessä
Laadukkaan harrastustoiminnan ja yleissivistävän koulutuksen tarjoaminen kohtuuhinnalla kysynnän mukaan (kansalaisopisto)		Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 35€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 35€/h	Kansalaisopiston tuntimäärä Uuraisilla n. 1310 tuntia, hinta 37,5€/h

5500 Joukkoliikenne

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-16 994	-15 500	-22 300	-6 800
Toimintakate	-16 994	-15 500	-22 300	-6 800

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Kunnan ostamien koululais- ja asiointiliikenne kilpailutettiin vuonna 2024. Sopimukset ovat talousarvion valmistelun aikana määräaikaista markkinaoikeuteen tehdyn valituksen seurauksena. Sopimukset sisältävät: koululaiskuljetukset, asiointiliikenteen oman kunnan alueella sekä oppilaskuljetukset kunnan ulkopuolisiin erityiskouluihin. Kunnan ostamia koulukuljetuksen linja-autovuoroja voivat käyttää myös muut kuntalaiset. Asiointiliikennettä on 1 krt/vko koko kunnan alueella.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä:		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Kuljetusten kilpailuttamisen loppuun saattaminen	Kilpailutuksen täytäntöönpano	Kilpailutuksen täytäntöönpano saatetaan loppuun, tehdään tarvittavia reittimuutoksia
Toteutuminen	Tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Polttoainehintojen hallitsematon kasvu.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
1. Tarkoituksenmukaisten ja toimivien asiointiliikenneyhteyksien järjestäminen kylille		Asiointiliikenne hoideetaan kutsutaksi- periaatteella	Asiointiliikenne hoideetaan kutsutaksi- periaatteella	Asiointiliikenne hoideetaan kutsutaksi- periaatteella
2. Monipalveluliikenteen jatkaminen ja kehittäminen kunnan alueella.		Monipalveluliikennettä toteutetaan, mikäli koulukuljetukset sen mahdollistavat	Monipalveluliikennettä toteutetaan, mikäli koulukuljetukset sen mahdollistavat	Monipalveluliikennettä toteutetaan, mikäli koulukuljetukset sen mahdollistavat

6100 Kirjastotoimi**Määrärahat**

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	2 098	0	0	
Toimintakulut	-231 615	-243 800	-246 807	-3 007
Toimintakate	-229 517	-243 800	-246 807	-3 007

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja

Toiminnan kuvaus:

Kirjastolain mukaan kunnan tehtävä on kirjastotoiminnan järjestäminen.

Laissa määritellään yleisen kirjaston tehtäviksi:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen luku- taitoon
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua

Kirjaston tavoitteena on laadukkaiden, pääosin maksuttomien kirjasto- ja tietopalveluiden sekä sähköisten palveluiden tuottaminen ja oheistoimintojen kehittäminen. Uuraisten kirjasto on kunnan ainoa jatkuvatoiminen kulttuurilaitos, jolla on tärkeä merkitys ja vaikuttavuus osana kunnan hyvinvointipalveluja. Uuraisten kirjasto kuuluu Keski-kirjastoverkkoon ja PiKe-alueeseen, jonka alueellisesta kehittämisestä vastaa Tampere.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kirjaston osalta määrärahatarvetta nostaa sisäisten vuokrien korotus, sisältäen mm. ilmanvaihdon nuohouksen säätoineen. Vuonna 2023 kustannuksia nostaa yleisen hintatason nousu sekä energiakustannusten arvioitu huomattava nousu.

- hyödynnetään entistä monitoimisempia tiloja: aineistot hyvin esille, erotelut lajityyppiluokat, lasten ja nuorten entistä profiloitummat osastot,
- avara lehtialue hiljaisemmalla sijainnilla
- asiakastekniikkaan panostetaan; kirjastojen tehtävä digituessa on ensisijaisesti tarjota tilat ja laitteet
- lainaus monipuolistuu ja asiakkaalle tarjotaan uusia lainauskohteita kirjaston kautta

- keskitytään markkinoimaan kirjastotilaa tehokkaasti eri toimijoiden käyttöön
- kehitetään edelleen sähköisiä palveluja kuten tekniikan toimivuus, digitaaliset toiminnot ja palvelut (esim. kirjavinkit, kirjailijavierailut verkossa tms.)
- somen hyödynnys
- tulevassa hanketyössä keskitytään digitaalisten palvelujen parantamiseen ja aineettoman aineiston tallentamiseen sekä virtuaalisten kirjailija- ja kirjavinkkarivierailujen kehittämiseen kouluyhteistyössä
- yhteistyö muiden kirjastojen ja hallintokuntien sekä muiden toimijoiden kanssa, pyrkimys asiakasavusteisuuteen erityisesti hanketyössä
- senioriväestön määrä kasvussa: kartoitetaan kirjaston kotipalvelun käynnistysmahdollisuuksia: aineistot kasaavat kirjasto ja yhteinen työntekijä toisen hallintokunnan kanssa / kuljetus ostopalveluna
- selvitetään tilastojen avulla mahdollisuutta lisätä omatoimiaikaa.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä 1.1 : Aineistokokoelman kehitys		
	Mittari Arviointikriteeri: Kokoelmassa riittävästi uutta ja houkuttavaa materiaalia sekä toimiva kirjastotila	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025 Aineistokokoelma palvelee kaikkia käyttäjäryhmiä palvelu- ja omatoimiaikana. Aineiston oltava hyvin esillä. Kirjastossa on erilaisia tiloja eri käyttötarkoituksiin.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	
Kriittinen menestystekijä 1.2 : Riittävä, ammattitaitoinen ja jaksava henkilökunta		
	Mittari Arviointikriteeri: Kirjaston henkilöstö määrä on riittävä ja henkilöstö omaa tiedolliset ja taidolliset valmiudet muuttuvassa tehtäväympäristössä; työolot ja ergonomia	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025 Senioriväestön määrän kasvu kunnassa vaatii digilaitteiden neuvontapalvelujen kehittämistä. Osallistutaan erityisesti PiKe-kirjastojen koulutuksiin ja verkostoidutaan tilanteen mukaan. Koulutukset ilmaisia ja pääosin verkossa. Ergonomialla, riittävällä henkilöresurssilla ja henkisen kuormituksen tiedostamisella ja rajoittamisella esim. työjärjestelyin voidaan taata henkilökunnan jaksamista ja kirjastopalvelun toimivuutta.
Kriittinen menestystekijä 1.3 : Yhteistyö eri toimijoiden kanssa		
	Mittari Arviointikriteeri: Kirjastossa kehitetään paikallista ja laajempaa yhteistyötä, myös hankkeet	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025 Keskitytään erityisesti kouluyhteistyön ylläpitoon ja seniorityön kehittämiseen eri hallintokuntien yhteistyöllä sekä yhteistyöhön nuoriso- ja kulttuuritoimen kanssa.
Kriittinen menestystekijä 1.4 : Teknisten innovaatioiden hyödyntäminen		

	Mittari Arviointikriteeri: Omatoimikirjastopalvelun kehittäminen	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025 Tilaa käytetään mahdollisimman monipuolisesti. Selvitetään omatoimiajan lisäämistä, mobiilikirjastokortin käytön lisäämistä ja tiedonhaun omatoimisuuteen opastamista.
Kriittinen menestystekijä 1.5 : Tiedottaminen ja markkinointi		
	Mittari Arviointikriteeri: Tiedottaminen ja markkinointi myös ei-kirjastonkäyttäjiä tavoittavaksi	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025 Tiedotus monikanavaisesti ja edullisesti.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- resurssien niukkuus

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
1 Kirjastoaineiston laajuus	Hankintamääräraha €/as Kirjojen määrä Muun aineiston määrä	10 31058 4142	9,5 30 000 4000	9,5 31200 4150
2. Kirjaston käyttö	Lainaaajien määrä Lainaaajia asukasmäärästä % Lainauksien määrä, kokoin Kirjastokäyntejä/asukas Aukiolotunteja viikossa	1207 33,4% 67113 6 85	1300 35 56 000 10 85 (sis kaiken aukiolon)	1300 35 67500 10 85 (sis kaiken aukiolon)
3. Taloudellisuus	€/laina			
4. Oheistoiminnot	näyttelyt; määrä näyttelyt, kävijät lukupiirikerrat tiedonhakukoulutus, kirjastoon tutust.; osall. kaikki satutuntivierailut, määrä satutuntivierailut, osall. kirjavinkkausvierailut ja	9 1000 (kansal. op.) 354 hlö (kaikki)	6 1000 (kansal.op.) 200 6 350 4 300	9 1000 (kansal.op.) 6 350 4 300

	kirjailijavierailut, määrä kirjavinkkausvierailut ja kirjailijavierailut, osall.			
--	--	--	--	--

6200 Kulttuuritoimi

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	3 637	0	1 955	1 955
Toimintakulut	-59 323	-75 399	-70 768	4 631
Toimintakate	-55 686	-75 399	-68 813	6 586

Tilivelvollinen: Kirjastonjohtaja - kulttuurituottaja

Toiminnan kuvaus:

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa. Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittäväää toimintaa;
- 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Kunnan tulee 1 momentin mukaisia tehtäviä ja niihin liittyviä palveluita järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntija-osaamista.

Kunnan tulee kulttuuritoimintaa järjestäessään ottaa huomioon toiminta, joka perustuu yleisistä kirjastoista annettuun lakiin (1492/2016), taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin (633/1998), museolakiin (729/1992), teatteri- ja orkesterilakiin (730/1992) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998).

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Uuraisten kunnan kulttuuripalvelujen toimenpidesuunnitelma, joka sisältää kulttuurikasvatussuunnitelman päivityksen ja talouden rakentumisen konkreettisiin palveluihin vuosille 2025-2028 hyväksyttiin sivistyslautakunnassa 2.5.2024. Kulttuuritoimi jakaa järjestöille ja muille toimijoille kohdeavustuksia paikallisen kulttuuritoiminnan tuottamiseen ja solmii yhteistyösopimuksia eri toimijoiden kanssa.

Kulttuuritoimi järjestää kulttuurilakiin nojaavat palvelut kunnassa. Näihin palveluihin kuuluvat pitkäjänteisen ja tavoitteellisen taiteellisen toiminnan edistäminen ja tukeminen; hyvinvointiin ja kunta-laisten viihtyvyyteen pohjautuvan harrastustoiminnan edistäminen; lasten- ja nuorten hyväksi järjestettävät kulttuuripalvelut, yhteisöllisyyteen ja järjestötoimintaan liittyvä palvelutuotanto ja sen koordinoiminen, ammatilliset ja alueelliset yhteistyöverkostot sekä kunnan strategian mukainen tapahtumatuotanto.

Lasten ja nuorten kulttuuriopetussuunnitelmaan perustuvaa toimintaa järjestetään KulttuuriKuukka-yhteistyönä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, kirjaston ja seutukunnallisen Lasten kulttuuri-keskus Kulttuuriaitan kanssa.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat, saavutettavat ja monipuoliset kulttuuripalvelut kuntalaisille sekä paikallisen kulttuurituntemuksen edistäminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävän ja saavutettavan kulttuuritoiminnan järjestäminen, koordinointi ja osatoteuttaminen	Toimintojen ja palvelujen määrät, osallistujamäärät Tapahtuman luonteen mukaan voidaan kerätä laadullista palautetta Kotiseutumuseon aukiolopäivät ja kävijämäärät Henkilöstöresurssit ja yhteistyö	Noudatetaan Uuraisten kunnan kulttuuripalvelujen toimenpidesuunnitelmaa ja pyritään vaikuttamaan vuosikelloon sen tuotantocykliä aikaistamalla.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Kriittinen menestystekijä: Saavutettavat kulttuuripalvelut lapsille ja nuorille		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Saavutettavan ja yhdenvertaisuutta edistävän lasten ja nuorten kulttuuritoiminnan kehittämisen ja järjestämisen	Toimintojen ja palvelujen määrät, osallistujamäärät Lasten ja nuorten oman sisälöntuotannon määrä Laadullisen palautteen kerääminen Henkilöstöresurssit ja yhteistyö	Kulttuuriopetussuunnitelman puitteissa tarjottava, taideoitain vaihtuva ja luokkasteittain etenevä kulttuurituotanto. Yhteistyö Kulttuuriaitan kanssa. Ilmaisukasvatuksen järjestäminen. Lapsille ja nuorille suunnatun tapahtumatuotannon kehittäminen. Itseilmaisuun, kuvataiteeseen, käsityöhön ja käsikirjoittami-

		seen liittyvät työpajat.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Kriittinen menestystekijä: Tapahtumatuo- tanto		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Kunnan kulttuuritapahtumatuo- tanto: Uuraisten viikko, Valon kylä sekä kunnan viralliset juh- latapahtumat kuten Itsenäisyys- päiväjuhla, Äitienpäiväjuhla, veteraanipäivä... konsertit, teatteriesitykset, kult- tuurivierailut,	Tapahtumien ja toimintojen määrät, toimijoiden ja osallistu- jien määrät. Tapahtuman luonteen mukaan voidaan kerätä laadullista pa- lautetta Henkilöstöresurssit Yhteistyö	Kulttuuritapahtumille luodaan resurssit ja aikataulutuksen huomioiva vuosikello. Kulttuuritapahtumien organi- sointi yhtenäistetään ja kunnan strategian mukaisesti näky- vyyttä edistetään markkinoin- nin, kunnan yleisilmeen, mieli- kuvien ja sisällöntuotannon kautta tavoitteena kävijämää- rän, osallistujien ja kunnan nä- kyvyyden lisääminen.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Kriittinen menestystekijä: Aineettoman kulttuuriperinnön tallentaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Digitaalisen kulttuuriperinnön tallentaminen	Aineiston määrä ja sen tallen- taminen ja säilyttäminen tule- ville sukupolville ts. nykyhisto- rian tallentaminen digitaalisesti	Tarvittavien resurssien varaa- minen ja hankkiminen aineis- ton säilyttämiseksi sekä tehtä- vän hankkeistaminen.

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan, kylien elinvoiman ja hyvinvoinnin tukeminen kulttuuripalvelujen kautta		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Järjestöt, toimijat ja taiteen ammattilaiset tuottavat kunnal- le kulttuuripalveluja yhteistyös- sä kunnan palvelurakenteen kanssa.	Jaetut järjestöavustukset Kunnan koordinoimien ja osa- toteuttamien toimintojen määrä ja osallistujamäärät Palvelun luonteen mukaan ke- rätty laadullinen palaute Sisällön mukainen tuote pa- lautteena Elokuvalisenssin käyttö	Järjestöt ja toimijat toteuttavat monipuolisesti kulttuuritoimin- taa. Kulttuuritoimi tarjoaa järjestöil- le yhteistoimitamahdollisuuksia kuten käyttöön elokuvalisens- sin koulukeskuksen auditori- oon.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- henkilöstöresurssien rajallisuus
- asianmukaiset puitteet ja tilat kulttuuritapahtumien järjestämiseen (esteettömyys, äänen-
toisto, tilojen käytettävyys, digitaalisen palvelutuotannon osaamisen ohuus, yms.)

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
	Tapahtumien määrä Osallistujamäärä	10 1750	9	10
	Uuraisten viikon tapahtumien määrä	13	13	13
	Elokuvalisenssin esityskerrat	4	4	6
Kotiseutumuseo	Aukioloaika (h) Kävijämäärä	45 118 (luokat)	50 (68) 162 ei luokkia	70
Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta	Tapahtumien määrä Osallistujamäärä	24 1202	15	15
Järjestöjen ja toimijoiden avustukset	euroa/asukas 3592 as. laskenta 2023 3615	1,38 €	1,67 €	1,65 €
Kulttuuripalveluiden kokonaiskustannukset	euroa/asukas (3623/22 3592/23 3615	11,45 €	11,54€	€ -

6300 Nuorisotoimi

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	48 362	18 500	20 000	1 500
Toimintakulut	-184 832	-135 991	-149 214	-13 223
Toimintakate	-136 470	-117 491	-129 214	-11 723

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasuunnittelija

Toiminnan kuvaus: Nuorisopalveluiden tehtävänä on järjestää nuorisotyön palveluita ja tiloja, tukea nuorisotyötä tekevien järjestöjen toimintaa sekä tehdä monialaista yhteistyötä. Nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja harrastamista sekä tukea nuorten kasvua ja yhteisöllisyyttä toteuttamalla nuorisotyön kasvatuksellista ja toiminnallista ohjaustoimintaa. Nuorisotyön tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisotyön toimintaa toteutetaan kunnan omana toimintana sekä yhteistyössä järjestöjen, yhteisöjen ja maakunnallisten verkostojen kanssa. Nuorisolain mukaisena ohjaus- ja palveluverkostona toimii kunnan moniammatillinen tiimi.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Nuorisopalvelut järjestää nuorisotyön kasvatuksellista toimintaa eri ympäristöissä ja menetelmillä.

Toiminnan suunnittelun lähtökohtina ovat kasvatukselliset tavoitteet sekä nuorisotyön palveluiden saatavuus ja tavoitettavuus. Perusnuorisotyön ympäristöinä ja menetelminä hyödynnetään nuorisotilatoimintaa, jalkautuvaa nuorisotyötä, tapahtuma- ja retkitoimintaa, ryhmämuotoista toimintaa, digitaalista nuorisotyötä ja kulttuurista nuorisotyötä resurssit huomioiden. Nuorisotalon aukioloaikoina siellä työskentelee kaksi aikuista.

Nuorisovaltuusto kokoontuu säännöllisesti ja nuorisovaltuustolla on edustus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa sekä vapaa-aikatyöryhmässä. Lisäksi kaksi Uuraisten nuorisovaltuuston edustajaa osallistuu maakunnalliseen hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon. Nuorisovaltuusto voi myös antaa lausuntoja, tehdä kannanottoja sekä järjestää tapahtumia ja retkiä.

Nuorisotoimi järjestää etsivää nuorisotyötä, joka on alle 29-vuotiaille koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville tai muuta erityistä tukea ja ohjausta tarvitseville uuraislaisille nuorille tarjottavaa erityisnuorisotyötä. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tarjota varhaista tukea ja vahvistaa nuoren valmiuksia hyvään arkeen ja tulevaisuuteen. Etsivä nuorisotyö on pääsääntöisesti yksilötyötä, mutta myös ryhmämuotoista toimintaa voidaan järjestää. Etsivä nuorisotyö järjestetään yhdessä Petäjäveden ja Multian kunnan kanssa.

Suomen harrastamisen malli -hankkeen myötä nuorisopalvelut koordinoi yhdessä paikallisten järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa ostopalveluna tuotettuja, koululaisille ilmaisia ja koulupäivien yhteyteen sijoitettuja kerhoja.

Nuorisopalveluiden seurannassa ja arvioinnissa hyödynnetään valtakunnallisia nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön seurannan työkaluja ja kehittämistyötä.

Nuorisopalvelut vastaa yhdessä liikunta- ja kulttuuripalveluiden kanssa kunnan järjestöyhteistyöstä ja toteuttaa toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Nuorisotoimi jakaa järjestöille ja toimijoille järjestöavustuksia (vuosi-, kohde- ja tila-avustukset), joilla tuetaan paikallisten toimijoiden nuorisotoimintaa. Taloudellisen tilanteen vuoksi nuorisovastuksia joudutaan vähentämään vuodelle 2025.

Nuorisopalvelut vastaa nuorisotalo Nuokkarin tilojen käytön organisoinnista. Järjestöt voivat hyödyntää tiloja toiminnassaan.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaan, tavoitteellisen ja nuorisotyön kasvatukselliseen ohjaukseen perustuvan perusnuorisotyön toteuttaminen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Yhdenvertaisuutta edistävä ja saavutettava kasvatuksellinen nuorisotyön toiminta	Nuorisotilan aukiolomäärät ja kävijämäärät Toimintaryhmien, tapahtumien, retkien yms. määrät ja osallistujamäärät Jalkautuvan nuorisotyön määrä ja kohtaamiset Koulunuorisotyön määrä ja kohtaamiset Suomen harrastamisen mallin kerhojen määrä Digitaalisen nuorisotyön toimintamuodot ja osallistujamää-	Järjestetään tavoitteellista ja saavutettavaa nuorisotyön kasvatustoimintaa eri ympäristöissä ja eri menetelmillä. Järjestetään kasvatuksellista ja tavoitteellista nuorisotilatoimintaa.

	rät Laadullinen palaute- ja seuranta-aineisto	
Nuoria kuuleva ja osallistava sekä ilmiöitä tunnistava perusnuorisotyön toiminta	Laadullinen palaute- ja seuranta-aineisto Nuorisotyön tiimin kokoukset	Seurataan aktiivisesti nuorten elämään liittyviä ilmiöitä, tarpeita ja toiveita paikallisesti, maakunnallisesti sekä laajemman tutkimustiedon kautta. Vahvistetaan nuorten osallisuutta nuorisotyön sisältöjen suunnittelussa ja toteutuksessa.
Osaava ja riittävä henkilöstö	Henkilöstön määrä ja toiminnan määrä	Toiminnan toteutus suhteessa olemassa oleviin henkilöstöresursseihin. Hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstön koulutus.

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat kouluttautumista, työllistymistä ja hyvää arkea edistävät etsivän nuorisotyön palvelut		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Nuorten elämäntilanteisiin ja tarpeisiin perustuvat ja saavutettavat etsivän nuorisotyön palvelut	Tavoitettujen nuorten määrä ja kohtaamisten määrät Ryhmämuotoisten toimintojen määrä ja osallistujamäärät Toiminnan laadulliset tulokset	Toteutetaan varhaiseen tukeen perustuvaa laadukasta etsivää nuorisotyötä. Toteutetaan etsivää nuorisotyötä nuorten kanssa, joilla kasaantuneita haasteita.
Toimiva monialainen yhteistyö kunnan paikallisesti ja maakunnallisesti	Nuorten ohjautuminen toimintaa, määrät ja ohjaavat tahot Asiakastyön verkostot ja monialaisen yhteistyön mallit toiminnassa	Etsivä nuorisotyö on tunnettua ja monialaisiin verkostoihin kuuluvaa erityisnuorisotyötä paikkakunnalla. Maakunnalliset etsivän nuorisotyön verkostot ja niissä toimiminen.
Osaava henkilöstöetsivässä nuorisotyössä	Henkilöstön määrä ja työn vastuunjako	Hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö. Henkilöstön koulutus.

Kriittinen menestystekijä: Lasten ja nuorten kuuleminen kunnallisessa päätöksenteossa		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Kuntalain mukainen lasten ja nuorten kuuleminen päätöksenteossa	Nuorisovaltuuston jäsenmäärä ja kokousten määrä Nuorisovaltuuston tekemät lausunnot ja kannanotot Nuorisovaltuuston toteuttama toiminta ja osallistujamäärät Nuorisovaltuuston edustus	Toteutetaan nuorten osallisuutta vahvistavaa ja nuorten kuulemiseen perustuvaa nuorisovaltuustotoimintaa. Nuorisovaltuusto toteuttaa toimintaa nuorten kasvu- ja elinolojen parantamiseksi.

	päätöksenteko-organisaatiossa	Nuorisovaltuuston edustus kunnanvaltuustossa, lautakunnissa ja vapaa-aikatyöryhmässä. Toimielimet toimivat käytänteissään aktiivisesti nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia varmistaen.
--	-------------------------------	--

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen nuorisotoiminnan järjestämiseksi		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Tuetaan ja vahvistetaan järjestöjen toteuttamaa nuorisotoimintaa	Jaetut järjestöavustukset Kunnan koordinoimien ja osatoteuttamien toimintojen määrä ja osallistujamäärät sekä laadullinen palaute- ja seuranta-aineisto	Järjestöt ja toimijat toteuttavat monipuolista nuorisotoimintaa. Järjestöt saavat kunnalta taloudellista ja tarvittaessa muuta tukea toiminnan toteuttamiseen.
Nuorisotoimi koollekutsuu säännöllisesti kunnassa nuorisotyötä tekevät toimijat	Kokousten määrät, osallistujien määrät, sisällöt	Kunnan alueella toimii aktiivinen nuorisotyön verkosto, joka edistää yhdessä nuorisotyön toimintaa ja kehittymistä kunnan alueella.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- taloudellisesta tilanteesta huolimatta laadukkaan nuorisotyön järjestäminen
- nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin kokemuksen eheyttäminen
- henkilöstön vaihtuvuus ja sitoutuminen

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Perusnuorisotyö	Nuorisotalon aukiolo-päivät	130	150	150
	Kävijämäärä		800	1000
	Muut tilojen vakio-käyttäjät	2	3	3
	Muut tilojen satun-naiskäyttäjät		3	2
	Ryhmät, tapahtumat, retket, leirit/määrä	2	4	4
	Kävijämäärät	50	100	100
	Jalkautuvan nuorisotyön päivät määrä	20	30	30
	Kohtaamistenmäärä	200	400	400
	Digitaalisen nuorisotyön	3	3	3

	sovellusten määrä Seuraajien määrä yhteensä		300	100
Nuorisovaltuusto	Jäsenet Kokoukset Lausunnot, kannanotot Tapahtumat, retket	20 8 - -	14 7 2	10 5 2
Suomenharrastamisen malli	Kerhojen määrä Osallistujien määrä			
Etsivä nuorisotyö	Oltu yhteydessä Tavoitetut nuoret Kohtaamisten määrä Ryhmätoimintojen määrä /kävijämäärä	15 121 15	10 15 15	13 10 10
Järjestöyhteistyö	Nuorisotyöverkoston palaverit		2	2
Järjestöjen ja toimijoiden avustukset	euroa /alle 29-vuotias asukas (1253)	10,66€	9,41€	5,75€
Nuorisopalveluiden kokonaiskustannukset	euroa /alle 29-vuotias asukas (1253)	103,93€	92 €	102,46€

6500 Liikuntatoimi

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	49 640	31 000	29 000	-2 000
Toimintakulut	-391 182	-392 745	-411 840	-19 095
Toimintakate	-341 542	-361 745	-382 840	-21 095

Suunnitelmapoistot - €

Tilivelvollinen: Vapaa-aikasuunnittelija

Toiminnan kuvaus: Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnan harrastamiselle. Tehtävän toteuttamiseksi liikuntatoimi rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja, tukee järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden tuottamaa liikuntatoimintaa sekä järjestää terveyttä ja hyvinvointia edistävää kohdennettua liikuntatoimintaa. Toiminnan tavoitteena on luoda mahdollisuuksia terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävälle liikuntatoiminnalle eri ikävaiheissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset: Liikuntapalvelut tarjoaa liikuntapaikkoja ja alueita, joiden ylläpito toteutetaan yhteistyössä tilapalveluiden ja teknisen toimen kanssa. Liikuntapalvelut vastaa liikuntapaikkojen ja -alueiden varauksista, käyttövuoroista sekä käyttömaksuista lukuun ottamatta kyläkoulujen sisäliikuntatiloja. Liikuntapalveluiden kalustohankinnat tehdään yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Liikuntapaikkojen ja -alueiden ylläpitämiseksi tehdään yhteistyötä myös järjestöjen ja seurojen kanssa. Liikuntapaikkoja on eri puolilla kuntaa. Kilpailukäyttöön soveltuvat suorituspaikat tarjotaan pääsääntöisesti kirkonkylän alueella.

Ohjattua liikuntatoimintaa järjestää pääsääntöisesti järjestöt ja seurat. Liikuntatoimi täydentää paikallisten järjestöjen ja seurojen tarjontaa järjestämällä kohdennettuja kuntoliikuntaryhmiä, lasten liikuntaleirejä ja lasten uimakouluja. Lisäksi liikuntapalvelut voi toteuttaa liikkumista edistäviä tapahtumia ja kampanjoita omana toimintana, ostopalveluna tai yhteistyössä.

Liikuntapalvelut vastaa yhdessä kulttuuri- ja nuorisopalveluiden kanssa kunnan järjestöyhteistyöstä ja toteuttaa toiminnassaan ehkäisevää päihdetyötä. Liikuntapalvelut jakaa järjestöille, seuroille ja toimijoille järjestöavustuksia (vuosi-, kohde- ja tila-avustukset), joilla tuetaan paikallisten toimijoiden toteuttamaa liikuntatoimintaa. Avustuksia jaetaan vuonna 2025 vähemmän, kuin aikaisempina vuosina. Talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti liikunta-avustuksia on vähennetty.

Urheilukenttä kohottaa pääomavuokria. Kenttähankkeen vuoksi vapaa-aikapalveluiden pääomakulut nousevat merkittävästi verrattuna aiempiin vuosiin verrattuna. Liikuntapalveluiden kokonaiskustannuksissa on kaikki kulut, mukaan lukien pääomavuokrat.

Uuraisten liikkumishjelma tehdään vuonna 2025.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Monipuoliset ja turvalliset liikunnan harrastamisen paikat ja alueet		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Liikuntaharrastamista mahdollistavat saavutettavat, monipuoliset ja turvalliset sisäliikuntapaikat	Koulukeskuksen liikuntasalin ilta- ja viikonloppukäytön vakiovuorojen ja satunnaisvuorojen määrät Kuntosalin aukiolopäivät, asiakasmäärät ja käyntimäärät sekä vakiovuorojen määrät	Hyvätasoiset ohjattua ja oma-toimista liikuntatoimintaa mahdollistavat sisäliikuntapaikat. Tilojen helppo käytettävyys (varaaminen, maksukäytännöt, kulku). Laadukkaat kuntosalivälineistöt omaehtoiseen ja ohjattuun kuntosaliharjoitteluun. Liikuntatilojen maksuton käyttö alle 18-vuotiaiden ja eläkeläisryhmien ohjatulle ryhmätöiminnälle. Ikäihmisille suunnatun ja matalankynnyksen kuntosali. Liikuntatilojen laajempi käyttömahdollisuus verkkokaupan avulla.
Liikunta- ja ulkoiluharrastamista mahdollistavat monipuoliset ja turvalliset ulkoliikunta-alueet	Ulkoliikunta-alueiden määrä Varattavien alueiden vakiovuorojen määrä	Hyvätasoiset, ohjattua ja oma-toimista liikunta- ja ulkoilutoimintaa mahdollistavat ulkoliikunta-alueet. Turvalliset ja hyvin hoidetut ulkoliikunta-alueet.

Kriittinen menestystekijä: Kohdennetuille ryhmille suunnatut terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä ylläpitävät liikunnan harrastamisen mahdollisuudet		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025

Liikuntaryhmien toteuttaminen: ohjatut kuntosaliryhmät, lasten liikuntaleirit ja uimakoulu	Ryhmien määrät ja osallistujamäärät	Järjestetään ohjattua matalankynnyksen kuntosalitoimintaa kuntosaliharrastamista aloittaville ja muille harrastajille. Järjestetään lasten liikuntaleiritointia ja uimakouluja.
Ikäihmisten kuntosaliharjoittelun mahdollistaminen	Ryhmien määrät ja osallistujamäärät	Maksuton omatoiminen kuntosaliharjoittelu 75 vuotta täyttäneille- Maksuton eläkeläisten avoin kuntosalivuoro. Eläkeläisten ohjattu kuntosaliryhmä. Ikäihmisille suunnatun ja matalankynnyksen kuntosalin perustamisen valmistelu.
Liikkumista ja liikuntaharrastamista lisäävät ja vahvistavat tapahtumat ja kampanjat	Tapahtumien ja kampanjoiden määrät ja osallistujamäärät	Järjestetään kaksi liikkumista ja liikuntaharrastamista lisäävää ja vahvistavaa tapahtumaa ja/tai kampanjaa yhteistyössä.

Kriittinen menestystekijä: Aktiivisen järjestötoiminnan tukeminen liikuntatoiminnan järjestämiseksi		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Liikuntapalvelut tukee järjestöjä, seuroja ja muita toimijoita toteuttamaan monipuolista liikuntatoimintaa eri kohderyhmille	Jaetut järjestöavustukset Muut tuki toimijoille	Järjestöt, seurat ja toimijat toteuttavat monipuolista liikuntatoimintaa eri kohderyhmille.
Monipuoliset ja turvalliset liikuntatoiminnan järjestämisen paikat ja alueet		Kunta rakentaa ja ylläpitää monipuolisia liikuntapaikkoja ja -alueita liikuntatoiminnan järjestämiseen. Liikuntapaikkojen ja alueiden ylläpitoa toteutetaan yhteistyössä järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden kanssa.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- keskeiset tehtävät ja palvelut liikuntapalveluissa yksittäisen työntekijän vastuulla
- liikuntapalveluilla on hieman resurssia järjestää liikunnanohjausta. Ohjattu liikuntatoiminta pääosin järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden toteuttamisvastuulla sekä pääosin vapaaehtoisresursseilla. Riskinä on, että ohjattu liikuntatoiminta kohdentuu tietyille harrastajaryhmille ja riskiryhmille suunnattua matalankynnyksen ennaltaehkäisevää liikuntatoimintaa / liikuntaneuvontaa ei ole tarjolla vielä.
- taloudellisen tilanteen vuoksi järjestöavustuksia on jouduttu pienentämään

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Koulukeskuksen liikuntasalin ilta- ja viikonloppukäyttö	Vakiovuorot			
	kevät	34	30	30
	kesä	6	5	5
	syksy	29	30	30
	Käyttötunnit/vko			
	kevät	35	50	50
	kesä	8,5	9	9
syksy	29,5	50	50	
Satunnaisvaraukset kpl/h	22	125	20	20
Kuntosali	Asiakasmäärä	400 + koululiikunta	400 + koululiikunta	400 + koulu-liikunta
	Käyntimäärä	11 433	8000	9000
	Aukiolopäivät	363	361	361
	Ryhmävuorojen määrä			
	kevät	5	7	9
kesä		2	2	
syksy		7	7	
Ulkoliikunta-alueet Ulkoilualueet	Urheilukentät	5	5	5
	Vakiovuorot kpl (kesä-syyskuu)			6
	Beach Volley -kentät	4	4	4
	Tenniskenttä	3	1 (3 pelialuetta)	1 (3 pelialuetta)
	Uimarannat	5	5	5
	Frisbeegolf -rata	2	2	2
	Hiihtoladut kpl/km			
	valaistut	3/15	3/15	3/15
	muut		6/70	6/70
	Jääalueet	6	6	6
	Maastopyörärata	1	1	1
Luontopolut	5	5	5	
Pumptrack -rata	1	1	1	
Skeittialue	1	2	2	
Liikuntaryhmät	Liikuntaryhmät/kerhot	3	3	4
	Osallistujamäärät	58	54	72
	Lasten liikuntaleirit kpl/pv	3 / 11	2 / 10	2 / 10
	Osallistujamäärä	52	30	30
Lasten uimakoulut kpl	Osallistujamäärä	3	4	3
	Osallistujamäärä	21	30	30
Tapahtumat ja kampanjat	Määrät	18	2	2
	Osallistujamäärät	231	100	100
Järjestöjen ja seurojen avustukset	euroa/asukas (3615)	3,59€	5,15€	3,73€
Liikuntapaikkojen	euroa/asukas (3615)	94,48€	91,47 €	94,08€

vuokra- ja kunnossa-pitokulut				
Liikuntapalveluiden kokonaiskustannukset	euroa/asukas (3615)	88,78€	100,71 €	105,81€

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kunnanvaltuuston 3.9.2013 § 63 hyväksymien Uuraisten kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaisesti riskien kartoitus tehdään talousarvion laadinnan yhteydessä ja toimenpiteistä raportoidaan lautakunnittain vähintään kerran vuodessa toimintakeromuksen yhteydessä. Kunnanhallitus on antanut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointiohjeen 20.6.2016.

Riskien arviointi tehdään liitteenä olevalla lomakkeella (ei-julkinen), jossa määritellään merkittävimmät riskit ja käytettävät riskienhallintatoimenpiteet, riskin hallinnanvastuuhenkilöt sekä mahdolliset aikataulut toimenpiteille.

Peruspalvelujohtajan ehdotus: Sivistyslautakunta esittää kunnanhallitukselle muutetun talousarvion ja henkilöstösuunnitelman hyväksymistä.

Päätös:

Toimenpiteet: Jatkokäsittelyyn kunnanhallitukseen

7000 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	5 370 663	5 008 442	5 155 356	146 914
Toimintakulut	-5 372 125	-4 997 609	-5 026 910	-29 301
Toimintakate	-1 462	10 833	128 446	117 613

Poistot ja arvonalentumiset 1 106 025 €

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan asukkaiden ja elinkeinoelämän tarvitsemien yhdyskuntateknisten palvelujen tuottamisesta ja ylläpidosta sekä hoitaa siihen kuuluva hallinto suunnitelmallisesti. Tehtäviin kuuluvat kunnan rakennuttamisen, vesihuollon, liikenneväylien, tilapalveluiden sekä ympäristötoimen alaisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun valmistelu- ja toimeenpanotehtävät. Jätehuollosta koko kunnan alueella vastaa Sammakkokangas Oy. Vuonna 2023 tapahtuneen hyvinvointialue-muutoksen myötä peruspalvelulautakunnan alaisuudesta on siirtynyt ympäristöterveydenhuolto ja löytöeläimet ympäristötoimen alaisuuteen. Vastaavasti pelastustoimi on poistunut teknisen lautakunnan palveluista hyvinvointialueelle.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta. Uurainen on mukana myös Jyväskylän kaupunkiseudun yhteistyössä mm. MAL-sopimusmenettelyssä, jonka kautta pyritään löytämään rahoitusta alueelliseen kehittämiseen. Vuoden 2023 aikana saatiin toteutettua yhteishankkeena mm. Mt627 ja 6304 jkkpp:n suunnittelu ja vuodelle 2025 esitetään niiden toteutusta edellyttäen, että MAL-avustusta saadaan.

Keskeisimmät muutokset vuonna 2025 kohdistuvat henkilöstömuutoksien läpivientiin ja kiinteistöjen lähivuosien toimintamuutoksiin (Hirvasen päiväkotia, Hirvasen vanha koulu, Pikkulan päiväkotia Selma sekä kouluverkko). Lisäksi HVA:n vuokratilatarpeiden läpikäynti ja vuokrasopimusten uudelleen tekeminen, sekä sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen työllistää vuonna 2025.

Rakennusvalvonnan toiminnassa jatketaan hyvin toimivaa yhteistyötä Saarijärven kaupungin kanssa. Vaikkakin toimistosihteerin työpanosta tiputetaan 3 päivästä 2 päivään.

Vesihuoltolaitoksen taloutta ja toimintaa tehostetaan edelleen toteuttamalla vesityöryhmässä tehtyjä linjauksia yhteistyössä vesiosuuskuntien kanssa. Lisäksi jatketaan toimenpiteitä hulevesien poistamiseksi viemäriverkostosta investoimalla tiedettyihin saneerauskohteisiin. Uuraisten vesilaitoksen ja vesiosuuskuntien yhdistymisselvityshanke valmistuu kesällä 2025.

Tilapalvelun toimintaa pyritään vahvistamaan taloushallinnon muutostöiden myötä. Työaikaresursseja kohdistetaan laskutustyöhön ja sopimuksien ajan tasalla pitämiseen, sekä palvelun kehittämiseen. Tukipalvelujen sisäinen laskutus pyritään toteuttamaan aiheuttajaperusteisesti kohteittain.

Puistojen ja yleisalueiden osalla on varattu rahaa viheralueiden ja yleisilmeen kohentamiseen. Lisäksi on tehty määrärahavaraus ”kunnallistekniikan- ja infra insinöörin” avoimen toimen/viran täyttämiseksi. Ympäristösihteerin tehtävät ostetaan ostopalveluna Muuramen kunnasta. Työaika on 2 pv/vko.

Ruoka- ja siivouspalvelu on kirjattu teknisen toimen tila- ja tukipalveluiden yhteyteen vielä erikseen selkeyden vuoksi, sillä se on kokonaisuutena ollut vasta vuoden 2020 alusta teknisen lautakunnan alaisuudessa. Määrärahat on sisällytetty kuitenkin tuki- ja tilapalvelu -kustannuspaikan alle.

Talouden tasapainottamisohjelman mukaiset suunnitellut säästöt tai tulojen lisäykset on kirjattu talousarvio 2025 esitykseen tulosalueittain yhteensä 101 118€.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Asiakaslähtöinen toiminta, sujuvuus; toiminta on inhimillistä, hyväntuulista ja uudistuvaa		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Osaaminen on ajan tasalla	Lakiopillisesti oikea neuvonta: valitusten ja oikaisuvaatimusten vähyys.	Koulutustarpeet kartoitetaan ja osallistutaan koulutuksiin määrärahojen puitteissa
Tehokas verkostotoiminta	Tehokkaat ja taloudelliset toimintamallit	Ratkaisujen etsiminen lähialueiden eri toimijoiden ja viranomaisten kanssa
Joustavuus ja mutkattomuus asiainnissa	Tyytyväiset asiakkaat, aikatauluissa pysyminen	matalan kynnyksen palvelu, yhden luukun periaate
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Henkilöstöresurssit ovat erittäin pienet ja organisaatio on haavoittuvainen. Yksikin pidempi poissaolo voi vesittää hankkeiden etenemisen. Henkilöstövaihdokset teknisellä osastolla sekoittavat hetkellisesti rutiineja ja uusien toimintatapojen omaksuminen vie aikansa. Tiedon siirtyminen ja hankkeiden hallinta horjuu henkilövaihdosten yhteydessä. Tehtäväkuvien/vastuualueiden epäselvyydet ja kiire aiheuttavat epäselvyyttä ja asioita voi jäädä huomaamatta. Lainsäädännön muutokset ja niiden huomioon ottaminen aiheuttaa haasteita ajankäytöllisesti. Investoinnit ja niiden hallinta pienillä henkilöstöresursseilla aiheuttavat ongelmia, hankkeissa vaadittaisiin todella monipuolista tietotaitoa, jotta asiat menisivät kunnan kannalta edukkaimmalla tavalla. Investointihankkeiden vetäminen vie merkittävän osan työajasta tekniseltä johtajalta, joka vaikuttaa henkilöjohtamiseen ja töiden organisointiin negatiivisesti. Työuupumisen vaikutus työnteon laatuun ja motivaatioon sekä pelko sairauslomista ovat erittäin merkittävä riski.

7100 Hallinto- ja muu toiminta

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	35 224	36 100	35 940	-160
Toimintakulut	-279 899	-259 875	-255 725	4 150
Toimintakate	-244 675	-223 775	-219 785	3 990

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Hallinto- ja muu toiminta kattaa teknisen toimen virastotyöntekijöiden palkkamenot sekä tarvikehankinnat ja kaluston. Tavoitteena on hoitaa asetetut tehtävät tehokkaasti / taloudellisesti talousarvion puitteissa. Teknisen toimen hallinnon osalla palkkakulut on muutettu vastaamaan tilapalvelun, ympäristötoimen, vesihuoltolaitoksen ja rakennusvalvonnan toiminnan henkilöstömuutoksia ja työ määrää. Hallinnon osalla kulurakenteessa on huomioitu uuden toimistosihteerin palkkaus. Ympäristösihteerin työpanos 2 pv/vko ostetaan ostopalveluna Muuramen kunnasta. Lisäksi Palveluinsinöörin täyttämättä jääneen viran/toimen täyttäminen ja nimikkeen muuttaminen kunnallistekniikan ja infra insinööri.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Hallinnon osalla tapahtuneiden henkilöstömuutosten vaikutuksia ja sen aiheuttamia tarpeita seurataan, sekä reagoidaan tilanteeseen tarpeen mukaan. Uusien järjestelyjen myötä painopisteenä on toiminnan tehokkuus omassa toiminnassa ja rakennusvalvonnan toiminnan saaminen kehittyvälle tasolle. Oman vakituisen henkilöstön osalla pyritään hyvinvoinnin ja jaksamisen edistämiseen kehityskeskusteluiden ja työviihtyvyyden kautta. Etätyötä jatketaan jokaisen työtehtävän mahdollistamissa rajoissa, koska etätyön avulla on osoitettu työn tehostumista ja työssä jaksaminen on parantunut.

Vastuunjako tilapalvelun ja vesilaitoksen osalla selkeytetään ja jalkautetaan toimintatapoihin. Tilapalvelun osalla pyritään noudattamaan vuosikelloa, jonka mukaisesti tehdään taloudellista seuranta ja asiakkaiden tiedottamista. Kiinteistökannan salkutusta aletaan tekemään ja HVA-muutoksen myötä lisätään osaamista uuden Skenarios- ohjelman osalta kiinteistökannan hallinnassa.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Henkilöstön ja osaamisen riittävyys; sujuvuus, uudistuvuus		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Nykyinen henkilöstö pystyy hoitamaan työnsä ajallaan	Asiakaspalaute, työtehtävien kasaantuminen, työhyvinvointi	Koulutukset, tehtäväkuvien tarkistaminen, työnjako, kehityskeskustelut

Työvälineet ja ohjelmistot ajan tasalla, uudet palvelut asiakkaille	Työtehtävistä suoriutuminen, tehokkuus, etätöön lisääminen	Ergonomia ja työolosuhteet asianmukaiset, uudenlaiset toimintamallit asiakaspinnassa
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Muutosten aiheuttama epävarmuus, etenkin kirjanpidon ulkoistaminen työllistävät hallinnon työntekijöitä, resurssipula normaalien työtehtävien järjestämiselle (ylityöt ja kuormitus). Määrärahojen riittämättömyys ja osaavan työväen löytäminen tilapäisten työjärjestelyjen hoitamiseksi. Minimaaliset henkilöstöresurssit (työnjako voi osoittautua mahdottomaksi), työssäjaksaminen.

7300 Vesihuoltolaitos

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	434 042	424 000	494 070	70 070
Toimintakulut	-446 844	-449 601	-438 402	11 199
Toimintakate	-12 803	-25 601	55 668	81 269

Poistot ja arvonalentumiset 99 377€

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on tuottaa ja toimittaa toiminta-alueellaan oleville kiinteistöille laatuvaatimukset täyttävää talousvettä mahdollisimman häiriöttömästi. Viemärilaitos huolehtii toiminta-alueellaan jätevesien johtamisesta Jyvässeudun Puhdistamo Oy:lle. Uuraisten kunta ei itse käsittele jätevesiä vaan jätevedet johdetaan kirkonkylästä, Jokihaarasta ja Kynnämöisiltä Nenäinniemen jätevedenpuhdistamolle Jyväskylään. Kangashäkin alueen jätevedet johdetaan Äänekosken Energian jätevesipuhdistamolle.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Pidetään veden laatu tavoitearvoissa ja ylläpidetään mahdollisimman häiriötöntä vedenjakelua. Kuluttajien kannalta haitallisimpia asioita ovat nimenomaan toimituskatkokset ja niiden jälkeiset laatuhäiriöt käyttövedessä. Uusien tonttialueiden infraverkko rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja rakentamiskustannukset huomioidaan tonttien myyntihinnoissa.

Toistuvan alijäämän korjaamiseksi selvitetään edelleen uusia toimintamalleja yhteistyössä vesi-

osuuskuntien kanssa. Uuraisten kunnan vesilaitoksen ja vesiosuuskuntien yhdistymishanke valmistuu kesällä 2025 ja tästä toivotaan saatavaksi askelmerkkejä kohti yhdistymistä tai parempaa taloudenpitoa, sekä yhteistyötä.

Tehdään selvitystä kirjanpidon kanssa poisto-ohjelman ja eriytetyn tuloslaskelman muuttamisesta vastaamaan nykyistä toimintamallia ja jatketaan ylimääräisten hulevesien poistamista kunnan omistamasta viemäriverkostosta.

Käyttömaksun perusteena on kiinteistön käyttämän veden määrä. Se mitataan laitoksen asentamalla vesimittarilla. Käyttömaksu peritään erikseen veden hankinnasta ja viemäroinnistä. Maksut sisältävät arvonnisäveron. Jos kiinteistössä ei ole vesimittaria, käyttömaksu määräytyy henkilöluvun mukaan, sekä vedelle että jätevedelle 50 m³/hlö/vuosi. Vuonna 2025 perus-, käyttö ja liittymämaksuihin tulee 5 % korotus talouden tasapainotusohjelman mukaisesti. Esimerkiksi omakotitalon osalta nosto tarkoittaa 0,50 e/kk nostoa eli vuositasolla 6 e hinnannousu (alv 0 %). Sako- ja umpikaivoletteiden käsittelymaksuja nostetaan myös 5 %.

Vesi v. 2025: 2,22 e/m³ (alv 0 %), 2,79 e/m³ (alv 25,5 %).

Jätevesi 2024: 3,29 e/m³ (alv 0 %), 4,13 e/m³ (alv 25,5 %)

Merkittävimmät kustannukset v. 2025 (arvio):

JS puhdistamo jätevesien käsittelymaksut

Alva-yhtiöt Oy:n jätevesien johtaminen puhdistamolle

Puhtaan veden ostaminen Saarijärven vesihuolto Oy:ltä, varayhteys Alva-yhtiöt linjastoon

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Vesihuollon toimivuus; sujuvuus, viihtyisyys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Vedensaannin turvaaminen kaikissa olosuhteissa	Asiakaspalaute, häiriötilanteet	Verkoston rakenteet kunnossa, riittävästi vedenottoamaita ja varajärjestelmiä, henkilöstön koulutus
Yhteistyö kunnan alueella toimivien vesiosuuskuntien kanssa	Palaute muilta vesihuoltolaitoksilta	Vesityöryhmä
Pumpatun jätevesimäärän vähentäminen	Jäteveden siirron ja käsittelyn kustannukset	Jätevesimäärän vähentäminen, taksan pitäminen ajan tasalla.
Jätevesipumppaamoiden toimivuus	Ylivuodot, häiriötilanteet	Hälytysjärjestelmät, toimintakortit, henkilökunnan osaaminen
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Verkoston vuototilanteisiin liittyvät saastumisriskit, pitkät välimatkat, veden riittävyys ja veden laatuhäiriöt, onnettomuudet ja ilkvallan uhka. Viemäriverkoston kunto, jätevesipumppaamoiden toiminta, hulevedet. Pienet henkilöresurssit ja useille vesilaitoksille jakautunut ylläpitovastuu.

7500 Tuki- ja tilapalvelut

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	4 812 270	4 456 742	4 531 346	74 604
Toimintakulut	-4 012 044	-3 697 937	-3 751 537	-53 600
Toimintakate	800 226	758 805	779 809	21 004

Poistot ja arvonalentumiset 762 290e

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Tilapalvelu: Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpito pohjautuu säännölliseen kiinteistönhoitotyöhön. Kiinteistöjä kunnostetaan ja ylläpidetään vuosittain siten, että tiloissa mahdollistetaan käyttäjäryhmien edellyttämä toiminta turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä. Tuleviin saneerauksiin ja rakennushankkeisiin varaudutaan ennakolta teknisten käyttöikien edellyttämällä syklillä sekä toimialoilta tulevien tarve-esitysten pohjalta. Tilapalvelun kustannukset koostuvat kiinteistönhoidon tuottamiseen tarvittavan henkilöstön ja kaluston kuluista sekä kiinteistöjen ylläpidon vaatimista kuluista. Tilapalvelut aloitti myymään kiinteistönhoidon palvelut Uuraisten vuokratalot Oy:lle v. 2022. HVA-muutoksen takia kunta vuokraa ns. sote-kiinteistöt ja tilat hyvinvointialueelle 3+1 pituisilla vuokrasopimuksilla. Tilojen vuokrasopimusten hallintaa varten kunnan tuli ottaa käyttöön uusi Skenarios- ohjelmisto.

Tukipalvelut: Tukipalvelujen osalla tuotetaan sisäisenä laskutustyönä laaja tehtäväkenttä muille toimialoille. Tukipalveluiden kulut koostuvat henkilöstö- ja kalustomenoista, joita tarvitaan tuottamaan mm. vesilaitoksen, puistojen, katujen, tiestön, yleisten alueiden, leikkikenttien, ruoka- ja siivouspalvelujen sekä liikuntapaikkojen ylläpitotehtävät.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Henkilöstöjärjestelyjen kautta sisäisen laskutuksen rytmitys ja vuosikellon mukainen toiminta pyritään saamaan toimintaan tila- ja tukipalvelujen osalla. Liikuntapaikkahoidon osalta luodaan sisäisen laskutuksen pohjaksi uusi kustannuspaikkajako perustuen todellisiin ylläpitokuluihin.

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Määrärahojen niukkuuden vuoksi peruskorjauksia tai huolto- ja kunnossapitotoimia ei pystytä suorittamaan ajallaan. HVA-muutoksen myötä ylläpidon seuranta tarkentuu ja raportoinnit lisääntyvät.

Tulopuolella toimitiloille ei ole kysyntää tai vapaat toimitilat eivät ole muunneltavissa käyttäjien tarpeita vastaaviksi (kysyntä ja tarjonta eivät kohta). Vaikeasti täytettävät tehtäväkuvat ja osaamisen löytäminen.

Tilapalvelu: Ruoka- ja siivouspalvelu

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	1 133 703	1 144 837	1 139 420	-5 417
Toimintakulut	-1 107 516	-1 132 302	-1 136 443	-4 141
Toimintakate	26 187	12 535	2 977	-9 558

Tilivelvöllinen Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Ruoka- ja siivouspalvelut toimivat tukipalveluina Tilapalvelussa ja ne tuottavat ruoka- ja siivouspalveluita pääosin kunnan omaan käyttöön. Valmistuskeittiöitä on yksi koulukeskuksella. Lounaita valmistetaan n. 920 / päivä. Koulukeskuskeittiössä valmistetaan kaikkien koulujen ja päiväkotien ateriat. Palvelukeittiöitä, joihin toimitetaan ruoka koulukeskuskeittiöstä, on Hirvasen koululla, Kyy-nämöisten koululla, Höytiän koululla, päiväkotikoti Pikkulassa, Hirvasen päiväkodilla ja päiväkotikoti Helmessä. Siivouspalvelu huolehtii pääasiassa omana työnä kunnan toimitilojen siisteydestä. Siivous toteutetaan v. 2023 päivitettyjen siivousmitoitusten mukaisesti.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ruoka- ja siivouspalveluissa ei ole tiedossa suuria toiminnallisia muutoksia. Keskitytään olemassa oleviin toimintoihin, niiden toteuttamiseen ja kehittämiseen. Tavoitteena mm. kunnan sisäisen verkkokaupan kehittäminen.

Teknisen toimen (tukipalvelun) palkkatuella palkatut määräaikaiset työntekijät toimivat myös ruoankuljetus tehtävissä. Tukipalvelu on maksanut heidän palkkansa. He kuljettavat ruokaa Pikkulaan, Oikarin Helmeen, Höytiän koululle ja Kyy-nämöisten koululle. Kunnat järjestävät työvoimapalvelut 1.1.2025 alkaen, eivätkä saa enää palkkatukea. Teknisen toimen tukipalvelu ja ruokapalvelu sopivat, että palkataan yhteinen määräaikainen työntekijä ruoankuljetukseen ja tukipalvelun tehtäviin mm. kiinteistöhoito, lumityöt ym. Tämä on kunnalle kokonaistaloudellisesti kannattavampi ratkaisu, kuin ostaa kyseiset ruoankuljetukset kunnan ulkopuolelta ja palkata kuitenkin sen lisäksi työntekijä tukipalveluihin. Hirvasen koulun ja Hirvasen päiväkodin ruoankuljetus ostetaan kunnan ulkopuoliselta yrittäjältä.

Kriittinen menestystekijä: Sujuvat palvelut, huomioiden taloudellisuus ja työntekijöiden hyvinvointi		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelut / palaverit	Selvitetään mm; onko tarpeellista / järkevää lisätä työnkiertoa siivouspalvelussa. Ruokaja siivouspalveluissa korostetaan yhteistä, osallistavaa suunnittelua ja keskustelua.
Sisäisen verkkokaupan kehittäminen	Tilaukset / palautteet asiakkailta ja ruokapalvelun henkilökunnalta	Verkkokauppa oli todella tarpeellinen hankinta ja sitä kehitetään parhaalla mahdollisella tavalla mm: Lisätään tuoteselosteita ja tuotekuvia. Lisätään myös tuotteita tarpeen mukaan. Hyödynnetään asiakkailta tulevia ideoita ja palautteita.
Henkilökunnan aterialippujen ostaminen lisääntyy / mobiilisovellus	Määrä	Arvio ja toive on, että henkilökunnan aterialippujen ostaminen lisääntyy, kun yläasteen koko henkilökunta ei enää kuulu luontaisetwaterioiden piiriin. Jo olemassa oleva mobiilisovellus sujuvoittaa aterialipun ostamista sekä myymistä.
Talkoovapaiden pitäminen	Määrä / €	Koulujen ja päiväkotien sulkuajat antavat mahdollisuuden pitää vuosilomien lisäksi talkoovapaita. Niitä on pidetty jo vuosien ajan melko paljon. Vuoden 2025 arviossa on talkoovapaita 100 päivää. Henkilökunta pitää niitä mielellään ja ne edesauttavat henkilökunnan jaksamista ja hyvinvointia.

Hirvasen koulun aamusiivous 1 ½ h kunnan omana työnä=liikuntasalipääty	€	Talouden tasapainottamisohjelmassa on, että kyseinen siivous tehdään omana työnä, eikä enää osteta kunnan ulkopuolelta. Talousarvio piti kuitenkin tehdä niin, että on varattu määräraha ulkopuoliseen tekijään. Oli jo tiedossa tekijä kunnan omaan työhön, mutta se peruuntui. Tavoite kuitenkin on, että pystyttäisiin tekemään omana työnä edes jossain vaiheessa. Tehtävä sopisi hyvin esim. osa-aikaiselle kouluavustajalle, joka haluaisi tehdä lisää työtunteja.
Toteutuminen		

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Sijaisten saaminen voi olla välillä haasteellista ruoka- ja siivouspalveluissa ja se voi joskus heijastua myös palvelun laatuun. Niissä tilanteissa joudutaan keskittymään siihen, että saadaan peruspalvelut hoidettua eikä silloin ole aikaa lisätehtäville esim. suunnittelulle tai teemapäiville ym. Ruokapalvelun kuudessa palvelukeittiössä työskennellään yksin ja sijaistaminen saatava järjestymään.

Tuotannolliset tavoitteet (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet)

Tavoite	Mittari	TP 2023	TA 2024	TA 2025
kustannusten maltillinen kehitys	tuotettujen aterioiden hinta €/ateria	3,33 €	3,21 €	3,34 €
	siivottavien neliöiden kustannukset / vuosi	26,94 €/m ² /v.	27,89 €/m ² /v.	27,36 €/m ² /v.
palvelutarpeen seuranta / järkevä tuottaminen	tuotettujen aterioiden määrä	208586	223659	219106
	siivousneliöt (ei huomioi siivouskertoja)	14 836 m ²	14 822 m ² (v. 2023 päivitetyn siivousmitoituksen mukaiset neliöt)	14 741 m ²

7600 Liikenneväylät**Määrärahat**

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	1 075	1 600	1 600	0
Toimintakulut	-304 894	-278 430	-273 830	4 600
Toimintakate	-303 819	-276 830	-272 230	4 600

Poistot ja arvonalentumiset 226 484e

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja**Toiminnan kuvaus**

Liikenneväylien hoidossa pyritään turvaamaan kuntalaisille turvallinen, esteetön, hyväkuntoinen ja viihtyisä liikenneympäristö. Uusien kaava-alueiden katujen ja tonttialueiden tiet sekä katuvalaistus rakennetaan valmiiksi ennen tonttien myyntiä ja huomioidaan myyntihinnoissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Hirvasen asemakaava-alueen katujen hiekkapäälysteisiä osuuksia perus parannetaan investointiosan kautta viimeinen osuus ja keskusta-alueen katuja pyritään asfaltoimaan. Hiekkatiestön osalla ylläpitoon panostetaan ja pyritään saavuttamaan hyvä hoitotaso ja asukastyytyväisyys. Käyttötalousmenot sisältävät 65.000 € avustuksina yksityisteille, joista 45000 € on vuosittain myönnettäviä yksityisteiden kunnostusavustuksia ja 20 000 € varataan kunnanvaltuuston päätöksen (12.9.2022 § 31) mukaisesti perusparannusavustuksiin vuodelle 2025.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Toimivat ja turvalliset kulkuyhteydet, sujuvuus, viihtyisyys, vetovoima		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
Kunnossapito	Valitukset kunnossapidosta, yleisesti palautteet	Panostetaan kunnossapitoon määrärahojen puitteissa, reagoidaan välittömästi
Kevyen liikenteen väylät ja valaistus riittävät	Onnettomuuksien määrä	Kevyen liikenteen väylien valaistus riittävä
Onnettomuuksien määrän vähentäminen		Minimoidaan onnettomuudet asianmukaisella kunnossapidolla.
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Poikkeukselliset sääolosuhteet ja niiden aiheuttamat vauriot liikenneväyliin. Liukkaudentorjunta ja niiden aiheuttamat henkilövahingot. Määrärahojen puute, resurssien puute (ei ehditä reagoida tarpeeksi ajoissa ja säännöllinen seuranta jää tekemättä). Käyttäjien oma toiminta.

7700 Puistot ja muut alueet

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot			3000	3 000
Toimintakulut	-61 540	-47 920	-60 060	-12 140
Toimintakate	-61 540	-47 920	-57 060	-9 140

Poistot ja arvonalentumiset 17 874e

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Puistojen ja leikkikenttien kunnossapito. Yleisten alueitten osalta pyritään luomaan kirkonkylän alueesta siisti ja viihtyisä ympäristö, johon panostetaan nyt varaamalla määräraha materiaaleihin ja tarvikkeisiin n. 10 000e. Kunnan teknisellä toimella ei ole ollut osoitettuna vakituista työvoimaa yleisten alueiden ylläpidolle, vaan työt pyritty tekemään työllistämistuki avusteisesti. Työllistämistuki loppuu vuoden 2025 alusta ja vihertöiden osalta on välttämätöntä palkata 0,5 työntekijä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Heikkoon kuntoon päässeitä leikkikenttiä uusitaan ja niiden säännölliseen ylläpitoon varataan henkilöstöresurssia. Leikkikentät pidetään turvallisina ja miellyttävänä käyttää. Kunnan keskustan ja haja-asutusalueiden puistoalueiden sekä kiinteistöjen viihtyisyyteen ja yleisilmeeseen panostetaan määräraikaistyövoiman avulla.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Viihtyisät ja turvalliset lähivirkistysalueet; uudistuvuus, viihtyisyys		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2024
Toimivat lähivirkistysalueet	Asiakaspalaute	hyvin hoidetut ja huolletut alueet, leikkikenttien vuosittainen uusiminen
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Pienet henkilöstöresurssit (säännöllinen ylläpito jää tekemättä) ja riittämättömät määrärahat.

7800 Sorakuopat

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	34 521	30 000	35 000	5 000
Toimintakulut	0	0	0	0
Toimintakate	34 521	30 000	35 000	5 000

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus

Kunnalla on maa-ainesten ottopaikkana Rajalan tila Höytiällä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ottotoimintaa pyritään jatkamaan Rajalan tilalla. Toiminnanharjoittaja on hakenut uuden maa-aines- ja ympäristöluvan alueelle.

Tavoite	Mittari	Tp 2023	Ta 2024	Ta 2025
- Maa-ainestenottoalue pidetään tuotannollisessa käytössä - Rajala	ottomäärä m ³ /vuosi 7088 v. 2022	e/vuosi 13500	30000	35000

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Ympäristövahingot soranoton yhteydessä sekä soranottoaikojen lupa-asiat.

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2025

Toimiala: Tekninen toimi

Suunnitellun sisäisen valvonnan painopistealueet:

- vuosisopimukset (sopimusurakoitsijat, ALVA, JS-Puhdistamo)
- sähkösopimukset
- vesihuoltolaitoksen maankäytösopimukset ja liittymäsopimukset, sopimukset vesihuoltolaitosten kanssa
- urakkasopimukset ja hankinta-asiakirjat
- muut tekniset toimen sopimukset

8000 YMPÄRISTÖJAOSTO (lakkautetaan 2025)

Toiminnan kuvaus

Ympäristönsuojelu on ollut teknisen lautakunnan alaisen ympäristöjaoston tulosityksikkö, joka vastaa kunnan vastuulla olevista lakisääteisistä kunnan ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hallinnosta ja hoidosta (Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 1986/64). Uuraisten kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristöjaosto. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluu erityislaissa säädettyjen tehtävien lisäksi ympäristönsuojelun suunnittelu ja kehittäminen, ympäristön tilan seuranta, ohjaus ja neuvonta, lausunnot, esitykset ja aloitteet, ympäristönsuojelua koskeva tiedotus ja koulutus ja yhteistyön edistäminen.

Ympäristöjaosto toimii myös kunnan rakennusvalvontaviranomaisena, joka vastaa mm. rakennusvalvonnan poikkeuslupakäsittelystä, joihin kuuluu mm. huolehtiminen hyvän rakennustavan edistämisestä.

Uuraisten kunta kuuluu Jyväskylän seutukuntaan ja on mukana yhteisesti hyväksytyssä seudun rakennemallin toteuttamisessa. Rakennemallissa käsitellään asumista, liikennettä ja maankäyttöä seudullisesta näkökulmasta.

Hyvinvointialue-muutosten myötä vuoden 2023 talousarvioon siirtyi Peruspalvelulautakunnan alaisuudesta 080205 Ympäristöterveydenhuolto sekä 080206 Löytöeläimet. Ympäristöterveydenhuolto

lon palvelut tuotetaan yhteistoiminta-alueella, jonka tehtävien hoitamisesta vastaa Jyväskylän kaupunki. Ympäristöterveydenhuollon toimielimenä ja viranomaisena toimii Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunta. Kustannukset jakautuvat terveys- ja elintarvikevalvonnan, eläinlääkintähuollon ja pieneläinpäivystyksen kustannuksiin. Löytöeläimet-kustannuspaikka sisältää eläinten tilapäisten hoidon järjestämiskulut Uuraisten kunnassa (sopimus T:mi Sanna Moilanen kanssa).

Yksi talouden tasapainotusohjelman toimenpide on ympäristöjaoston lakkauttaminen ja lakisääteisten tehtävien siirtyminen teknisen lautakunnan alaisuuteen. Uuraisten kunnan omia maa-aines- ja rakennuslupia varten perustetaan ns. uinuva lupajaosto, mikä käsittelee vain hallintosäännössä määritetyt luvat.

8200 Ympäristötoimi

Määrärahat

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos €
Toimintatuotot	53 532	60 000	54 400	-5 600
Toimintakulut	-266 372	-263 846	-247 355	16 491
Toimintakate	-212 840	-203 846	-192 955	10 891

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus: Vastaa rakentamiseen liittyvistä lupa-asioista, neuvonnasta ja valvonnasta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset:

Rakennustarkastajan ostopalvelusopimuksesta on voimassa toistaiseksi voimassa oleva ratkaisu. Toimintatapa on osoittautunut hyväksi ja kustannustehokkaaksi. Rakennustarkastajan ostopalvelun työpanos on 2pv/vko. Uuraisten henkilöstömuutoksien vuoksi on sovittu rakennustarkastajan tarvitseman toimistosihteerin työpanoksen ostaminen työpanoksella 2pv/vko. Kunnan kiinteistörekisterin ajan tasalle saattamista pyritään edistämään yhteistyöllä Saarijärven kanssa, sekä osittaisella ostopalvelulla konsultilta.

Lupien sähköinen hakeminen Lupapisteen kautta on tällä hetkellä 99 prosenttia, rakennustarkastajaa työllistää hakemusten täytössä avustaminen ja ohjeistaminen, vaikka pdf-muotoisia ohjeita on laadittu ja ne löytyvät rakennusvalvonnan nettisivuilta. Sähköinen asiointi ja palvelu ovat saaneet pääsääntöisesti kiitosta asiakkailta.

Vuoden 2017 alusta pysyvästi säilytettävät rakennusluvut on tullut arkistoida sähköisesti Lupapisteen kautta (Arkistolaitoksen päätös 13.5.2016). Arkistointiprosessi on käynnistetty ja sitä jatketaan vuonna 2025 Saarijärven kanssa. Sähköisten asiakirjojen ostopalvelu Lupapisteesä otettiin käyttöön loppuvuodesta 2024, tämä vapauttaa palvelusihteerin työaikaa.

Rakennuslupien lupamäärä pysynee vaatimattomalla tasolla korkean hintatason ja epävarman maailmantilanteen takia. Mikäli energia- ja materiaalihinnat tulevat alaspäin, pientalorakentaminen tulee jatkossa jollakin aikavälillä lisääntymään voimaan tulleiden ja vireillä olevien kaavoitushankkeiden myötä. Etenkin Hirvaskankaan alueella maltillista kasvua on odotettavissa yksityisomisteisten alueiden realisoitumisessa myyntiin. Sarkolan ja Kisatien tulevat kaava-alueet mahdollistavat lisärakentamista tulevina vuosina.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Joustavat rakennusvalvontapalvelut; inhimillisyys, sujuvuus, uudistuvuus		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
	Arviointikriteeri: 1. Joustavat rakennusvalvonnan asiakaspalvelut ja palveluiden saavutettavuus 2. Matalan kynnyksen asiointi 3. Tasapuolinen kohtelu	1. Aikaan ja paikkaan sitomaton lupien haku ja neuvontapyyntöt, toimivat sähköiset palvelut 2. Asiakaslähtöinen kanssakäyminen ja hyvä asiakaspalvelu 3. Samat käsittelyajat ja perustellut päätökset kaikille, lakien ja määräysten noudattaminen ja soveltaminen samalla tavalla (tulkintojen yhtenäistäminen lähikuntien rakennusvalvontojen kanssa)
Toteutuminen	tähän raportoidaan toimintakertomuksessa tavoitteen toteutuminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Keskeinen riski on ostopalvelusopimuksen onnistuminen Saarijärven kaupungin kanssa. Riskinä on pieni henkilöstöresurssi esim. ennakoimattomissa keskeytystilanteissa. Mikäli ostopalvelusopimus päättyisi, Uuraisten kunta on suurien haasteiden edessä ammattitaitoisen rakennustarkastajan ja toimistosihteerin rekrytoinnin osalta. Vanhat keskeneräiset ja korjausta vaativat asiat eivät etene.

Ympäristönsuojelu

Tilivelvollinen: ympäristösihteeri

Toiminnan kuvaus

Ympäristötoimen tehtävänä on edistää ja valvoa ympäristönsuojelun toteutumista sekä kehittää viihtyisää asuinympäristöä. Yksikön viranomaistehtäviä ovat lupien ja ilmoitusten käsittely, lausun-

not muille viranomaisille sekä valvonnat. Lisäksi seurataan ympäristön tilaa sekä opastetaan kuntalaisia ja yrityksiä ympäristönsuojeluasioissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toiminnan painopiste on viime vuosina siirtynyt lupien valmistelusta ja päätösten teosta enemmän valvontaan (n. 50% työajasta). Maa-aines- ja ympäristölupien määrät vaihtelevat vuosittain, kun aiemmin uusia maa-aineslupia on ollut useita vuodessa. Samalla yksittäisen maa-ainesluvan maa-aineksen ottomäärä on kasvanut. Keskimäärin 15% jää muulle ympäristöviranomaiselle kuuluviin lainvaatimiin tehtäviin. Ympäristösihteerin työpanos ostetaan Muuramen kunnasta 1.1.2025 alkaen sopimuksella 2pv/vko.

Ympäristösuojelulain uudistuksen myötä painopiste on siirtynyt voimakkaammin valvontatyöhön, joka tulee olla suunnitelmallista ja säännöllistä. Tähän on laadittu v. 2022 lain vaatima valvontasuunnitelma ja -ohjelma, jonka mukaisesti on ympäristöluvanvaraisia toimijoita valvottu. Valvontaohjelmaa tarkistetaan ajan tasalle vuosittain. Valvontasuunnitelmaan perustuvasta valvonnasta voidaan periä ympäristösuojelutaksan mukaisia valvontamaksuja, joilla voidaan kattaa osin ympäristönsuojeluyksikön kustannuksia.

Laadittu pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on hyvänä pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa ja suojelutoimenpiteiden toteuttamisessa. Suunnitelman toimenpideohjelma päivitetään säännöllisesti ja vuosien 2024/2025 aikana Pohjavesien suojelusuunnitelma päivitetään kokonaisuudessaan. Valvontakohteet ja riskialueet kunnassa on lisätty LOUHI-karttapalvelun tasoihin, jotka ovat nähtävillä koko teknisellä toimella. Näitä tulee päivittää muutosten myötä.

Uuraisten kuntaan on rakentunut laajalle alueelle vesi- ja viemäriverkosto osuuskuntien toimesta. Verkostojen toiminta-alueiden vahvistamisen jälkeen on mahdollista hakea vapautusta liittymisestä viemäriin ja/tai talousveteen. Vapautuksen myöntää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Verkoston ulkopuolelle jääviä kiinteistöjä opastetaan rakennusvalvonnan kanssa jätevesiasetuksen (157/2017) vaatimusten mukaisten kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien toteuttamisessa. Vuonna 2025 ympäristötoimessa jatketaan jätevesijärjestelmien valvontaa, neuvontaa sekä vapautuspäätösten valmistelua alue kerrallaan yhteistyössä vesihuoltolaitosten kanssa.

Uuraisten vesistöjen tilan seuranta tehdään resurssien mukaan, vesiensuojelua lakien, asetusten ja säännösten mukaisesti. Hoidetaan tiedottaminen ja neuvonta ympäristönsuojeluun liittyvissä asioissa. Uuraisten kunta liittyi Keski-Suomen Vesi ja ympäristö ry:n kuntajäseneksi vuoden 2023 alusta, jolta on mahdollista saada apuja vesiensuojelutehtäviin. Nauttiais- ja Kaijanjärven tilaa on seurattu säännöllisesti vuosittain.

Vieraskasvilajien torjuntatyöhön on ympäristönsuojelun osalta varauduttu 2000e suuruisella määrärahalla, vuonna 2024, mutta yksi talouden tasapainotusohjelman toimenpide oli, että tästä luovutaan ja vieraslajeja pyritään poistamaan ja torjumaan omana työnä, erilaisten hankkeiden kautta tai tempauksilla. Vieraskasvilajityötä on aloitettu vuonna 2022 ja tätä työtä jatketaan myös vuonna 2025 henkilöresurssien salliessa.

Uuraisten kunnasta on tullut vuonna 2014 Sammakkokangas oy:n osakas, yhtiö hoitaa jatkossa kunnan jätehuollon myös jätehuollon viranomaistehtävien osalta, ympäristönsuojelulla on edelleen jätehuollon valvontatehtävä.

Ympäristötoimen resursseja tulee suunnata sähköisten järjestelmien käyttöönottamiseen ja näiden käytön haltuun ottamiseen. Myös resursseja ja toimintaa tulee jatkossa suunnata valtion energia- ja ilmastostrategian mukaisesti kiertotalous ja ilmastotöiden suuntaan. Kuntien yhteinen ilmastokoordinaattori valmistelee kuntien (Keuruu, Multia, Petäjävesi ja Uurainen) ilmastosuunnitelmat vuoteen 2025 mennessä.

Strategiset tavoitteet (valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita)

Kriittinen menestystekijä: Ympäristövalvonta on sujuvaa, inhimillistä ja hyväntuulista. Edistetään kunnan viihtyisyyttä ja uudistuvaa ilmettä		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso tai toimenpiteet 2025
	Arviointikriteeri: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ympäristö-, maa-aineslupahakemusten, ilmoitusten ja hakemusten käsittely joustavasti 2. Ympäristön hyvän tilan ylläpitäminen 3. Asiantuntijuus 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lupakäsittelyt, viranhaltijapäätökset, rekisteröinnit käsitellään niin pikaisesti kuin hallintolain kautta on mahdollista 2. Valvonta- ja tarkastuskäynnit valvontasuunnitelman mukaisesti, sekä tarpeen mukaan tehtävät jäte-, maa-aines-, YSL- ja vesilain mukaiset tarkastukset 3. Lupavalmistelu, lausuntojen anto, neuvonta ja ohjaus, aloitteet, selvitykset, yhteistyö, koulutukset
Toteutuminen		

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Keskeisin riski tavoitteiden saavuttamiselle on henkilöstöressurssin niukkuus työtehtävien lisääntyessä, lakien ja säädösten uudistuessa ja mm. luparajojen toimivaltarajojen muuttuessa, valvontaohjelman ja -suunnitelman toteuttaminen (uusi YSL ja sen 3. muutos). Valtiohallinto ja kuntalaiset tulevat vaatimaan pian kunnilta kiertotalous- ja ilmasto-ohjelmien laatimista ja toimenpiteitä.

Sisäisen valvonnan suunnitelma vuodelle 2025

Toimiala: Ympäristötoimi

Suunnitellun sisäisen valvonnan painopistealueet:

- rakennuslupa-asiakirjat
- sopimukset
- ympäristötoimen asiakirjat
- Ympäristöterveydenhuollon ja löytöeläinten

7. INVESTOINTIOSA

		2025	2025	2026	2026	2027	2027
	INVESTOINTIOSA 2025-2027 ALV 0 %	menot	tulot	menot	tulot	menot	tulot
	YLEISHALLINTO						
90005	Verkkokauppa	20 000					
	YLEISHALLINTO YHT.	20 000	0	0	0	0	0
	OPETUS- JA KULTTUURITOIMI	78 000	0	465 000	0	15 000	0
94042	Hirvasen koulun ruokalan akustiikan korjaus	12 000					
92038	Hirvasen päiväkodin muutosremontti			250 000			
	Koulukeskus varavoima			100 000			
92031	Pikkula märkäeteinen ja varasto			100 000			
94301	Nuokkari, julkisivun maalaus ja piha-aidat	26 000					
92037	Oikarin helmen paloilmoinlaitteiston saneeraus	25 000					
94055	Koulukeskus kaukovalvonta	15 000		15 000		15 000	
	MUUT PALVELUT						
	Tilapalvelu	138 000	0	500 000	0	0	0
96493	Kunnanviraston peruskorjaus			500 000		500 000	
94222	Aittovuoren pururadan perusparannus	50 000					
92201	Kuukankoti, ketterän piha-aidat	13 000					
96410	Lähileikkikentän uusiminen, yksi kerrallaan	25 000					
96403	Rantapuisto, keskustan kehittäminen, vaihe 2	50 000					
	Maa- ja vesialueet						
97710	Sarkolan kuivanmaan tonttien kuivatus ja taasoitus	30 000		30 000			
	Yleiset tiet / valaistus	300 000	140 000	120 000	0	120 000	0
96110	Elinkaarensa päässä olevien pylväiden vaihtoja, ledit leasing	20 000		120 000		120 000	
96114	Liityntäpysäkönnit	40 000	20 000				
96109	Kevyen liikenteen väylät mt 627 ja 6304	240 000	120 000				
	Kadunrakennus, päällystys, valaistus	80 000	0	570 000	0	60 000	0
96233	-Hirvaskankaan asemakaavateiden perusparannukset	40 000					
96238	Hirvikulman kadut			450 000			
96215	Hitsaajantien jatko / teollisuusalue			60 000			
96203	Kaavateiden asfaltoinnit	48 000		60 000		60 000	
	Vesilaitos	20 000	0	0	0	0	0

97115	Vedenottamon sekä pka:n kaukovalvonta	20 000					
	Viemärilaitos	55 000	0	0	0	0	0
97205	Sisäkaivojen vaihdot ja sujutus	30 000					
97214	Hitsaajantien viemäri	15 000					
97221	Sarkolan alueen pumppaamon elsa automaatiikka	10 000					
	Maanhankinta / myynti						
97710	Maanhankinta	50 000					
	MUUT PALVELUT YHTEENSÄ	709 000	140 000	1 220 000	0	180 000	0
	KAIKKI YHTEENSÄ	779 000	140 000	1 685 000	0	195 000	0
	Netto	639 000		1 685 000		195 000	

Poistovaikutukset kirjataan kirjanpitoon investoinnin valmistuttua

8. TULOSLASKELMA JA RAHOITUSOSA

TULOSLASKELMAOSA	Tp 2023	Ta 2024	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
(ulkoinen)	€	€	€	€	€
Toimintatulot	2 444 565	2 448 892	2 403 126	2 674	3 235
				280	879
				1 004	1 215
Myyntitulot	892 590	1 002 562	947 256	280	179
Maksutulot	173 600	135 000	115 000	210 000	254 100
Tuet ja avustukset	311 040	261 300	281 390	330 000	399 300
				1 130	1 367
Muut toimintatulot	1 067 335	1 050 030	1 059 480	000	300
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	-15 034 448	-14 899 851	-15 271 754	-15 380	-15 716
				000	788
				-9 300	-9 500
Henkilöstömenot	-8 944 039	-9 126 847	-9 137 039	000	000
				-3 300	-3 370
Palvelujen ostot	-3 193 708	-3 110 513	-3 438 697	000	000
				-1 500	-1 530
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 624 033	-1 475 444	-1 403 562	000	000
Avustukset	-528 600	-562 300	-631 200	-620 000	-636 700
Muut toimintamenot	-744 068	-624 746	-661 256	-660 000	-680 088
Toimintakate	-12 589 883	-12 450 959	-12 868 628	-12 705	-12 480
				720	909
Verotulot	7 016 000	7 200 000	7 425 000	7 876	8 039
				000	000
				7 000	7 000
Valtionosuudet	6 412 015	6 470 869	6 989 223	000	000
Rahoitustuotot ja -kulut	2 500	-292 000	-233 000	-187 500	-255 000
Korkotuotot					
Muut rahoitustuotot	265 500	129 000	224 500	220 000	220 000
Korkokulut	-250 000	-400 000	-400 000	-350 000	-450 000
Muut rahoituskulut	-13 000	-21 000	-57 500	-57 500	-25 000
Vuosikate	840 632	927 910	1 312 595	1 982	2 303
				-1 200	-1 225
Poistot ja arvonalentumiset	-1 229 018	-1 108 427	-1 158 658	000	000
Suunn. mukaiset poistot				-187 500	
Kertaluonteiset poistot					
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	-388 386	-180 517	153 937	782 780	091
Poistoeron lisäys(-) tai väh.(+)	14 900	14 900	14 900	14 900	14 900
Varausten lisäys(-) tai väh.(+)					
Rahastojen lisäys(-) tai väh.(+)					
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-373 486	-165 617	168 837	797 680	1 092
					991

RAHOITUSOSA

	Tp 2023	Ta 2024	Ta 2025	Ts 2026	Ts 2027
	€	€	€	€	€
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus					
Vuosikate	840 632	927 910	1 312 595	1 982 780	2 303 091
Satunnaiset erät				0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-45 000			0	0
Investoinnit					
Investointimenot	-1 335 000	-1 191 000	-779 000	-1 655 000	-195 000
Käyttöomaisuuden luovutus					
Rahoitusosuudet inv.menoihin	136 000	25 000	140 000		
Pysyvien vastaavien luovutusten myyntitulot	45 000	0	0	50 000	50 000
Varsinainen toiminta ja investoinnit, netto	-358 368	-238 090	673 595	377 780	2 158 091
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik. lainojen lisäys	3 000 000	2 000 000	3 000 000	0	3 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 025 000	-971 277	-3 438 355	-771 668	-4 605 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-500 000	0		
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 616 632	290 633	213 240	-393 888	1 053 091
Lainakanta 31.12.	16 148 547	13 448 546	13 738 934	14 000 000	14 500 000
Investointien tulorahoitus, %	68,53	79,58	206,67		
Kassavarat 31.12.					

2a) Talousarvio - Lyhyt - sisäiset ja ulkoiset

	TA 2024 Sisäinen	TA 2024 Ulkoinen	TA 2024 Yhteensä	TA 2025 Sisäinen	TA 2025 Ulkoinen	TA 2025 Yhteensä
Toimintatulot	3 469 400	2 448 892	5 918 292	3 518 796	2 403 126	5 921 922
Myyntituotot	1 362 075	1 002 562	2 364 637	1 365 150	947 256	2 312 406
Maksutuotot	0	135 000	135 000	0	115 000	115 000
Tuet ja avustukset	0	261 300	261 300	0	281 390	281 390
Muut toimintatuotot	2 107 325	1 050 030	3 157 355	2 153 646	1 059 480	3 213 126
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-3 469 400	-14 899 852	-18 369 252	-3 518 796	-15 271 754	-18 790 550
Henkilöstökulut	0	-9 126 849	-9 126 849	0	-9 137 039	-9 137 039
Palvelujen ostot	-1 341 285	-3 110 513	-4 451 797	-1 343 016	-3 438 697	-4 781 713
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 790	-1 475 444	-1 496 234	-22 134	-1 403 562	-1 425 696
Avustukset	0	-562 300	-562 300	0	-631 200	-631 200
Muut toimintakulut	-2 107 325	-624 746	-2 732 071	-2 153 646	-661 256	-2 814 902
Toimintakate	0	-12 450 960	-12 450 960	0	-12 868 628	-12 868 628
Verotulot	0	7 200 000	7 200 000	0	7 425 000	7 425 000
Valtionosuudet	0	6 470 869	6 470 869	0	6 989 223	6 989 223
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-292 000	-292 000	0	-233 000	-233 000
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	129 000	129 000	0	224 500	224 500
Korkokulut	0	-400 000	-400 000	0	-400 000	-400 000
Muut rahoituskulut	0	-21 000	-21 000	0	-57 500	-57 500
Vuosikate	0	927 909	927 909	0	1 312 595	1 312 595
Poistot ja arvonalentumiset	0	-1 108 427	-1 108 427	0	-1 158 658	-1 158 658
Suunnitelman mukaiset poistot	0	-1 108 427	-1 108 427	0	-1 158 658	-1 158 658
Kertaluonteiset poistot	0	0	0	0	0	0
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	0	-180 518	-180 518	0	153 937	153 937
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	0	14 900	14 900	0	14 900	14 900
Vapaaehtoisten var. lisäys(-)/vähennys(+)	0	0	0	0	0	0
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0	-165 618	-165 618	0	168 837	168 837

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TA 2023	TA 2024	TA 2025	muutos	TS 2026	TS 2027
KUNNANJOHTAJA	1	1	1	0	1	1
KONSERNIPALVELUT	9	10,8	10,65	-0,15	9,5	9,5
Elinkeinoneuvoja	1	1	1	0	1	1
Hallinto- ja HR-asiantuntija	1	1	1	0	1	1
Talous- ja kehitysjohtaja	0	0	0,5	0,5	1	1
Laskentasihteeri	1	1	1	0	1	1
Asianhallinta- ja palvelusihteeri	1	0,5	0,5	0	0,5	0,5
Toimisto- ja viestintäassistentti	1	1	1	0	1	1
Ict-suunnittelija	1	1	1	0	1	1
Ict-kehittäjä	1	1	1	0	1	1
Oppisopimusopiskelija	0	0,7	0,8	0,1	0	0
Toimistos sihteeri	1	1,6	1,35	-0,25	1	1
Ilmastokoordinaattori	0	1	0,5	-0,5	0	0
SIVISTYSTOIMI	140,5	132,5	132,4	-0,1		
Koulut	76,4	72,4	72,4	0		
Peruspalvelujohtaja	0,6	0,6	0,6	0		
Rehtori	1	1	1	0		
Toimistos sihteeri	1,8	1,8	1,8	0		
Lehtori	7	7	7	0		
Päätoiminen tuntiopettaja	7	7	7	0		
<i>Sivutoim. tuntiopettaja (määräaik.)</i>	1	1	1	0		
<i>Tuntiopettaja (kokoaik. määräaik.)</i>	1	1	1	0		
Luokanopettaja	27	24	24	0		
Luokanopettaja (määräaik)	3	4	4	0		
Erityisopettaja	7	7	7	0		
Koulunkäynninohjaaja	17	15	15	0		
<i>Koulunkäynninohjaaja (määräaik.) (-1, 1.8.25)</i>	3	3	3	0		
Varhaiskasvatus	58,1	55,1	54,6	-0,5		
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1	0		
Päiväkodin johtaja	3	3	3	0		
Pedagoginen johtaja	1	0	0	0		
Perhepäivähoitaja	2,6	2,6	1,6	-1		
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	25	23,5	23,5	0		
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (osa-aik)	0	0	0	0		

Konsultoiva varhaiskasvatuksen erit.ope	2	2	2	0		
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	0	0	0	0		
Varhaiskasvatuksen opettaja	22,5	22	21	-1		
Esiopetuksen varhaiskasvatuksen opettaja (osa-aik)	0	0	0	0		
Varhaiskasvatuksen opettaja (osa-aik)	0	0	0	0		
Henk.koht.avustaja	0	0	0,5	0,5		
Ryhmäavustaja (määräaik.osa-aik)	1	0	0	0		
Varhaiskasvatuksen sosionomi	0	1	2	1		
Vapaa-aikatoimi	3	2	2,4	0,4		
Vapaa-aikasuunnittelija	1	1	1	0		
Etsivä nuorisotyöntekijä (ostopalvelu 0,6)	0	0	0	0		
Nuorisotyöntekijä	1	1	1	0		
Nuorisotalon toinen tuntityöntekijä		0	0,4	0,4		
Kirjastotoimi	3	3	3	0		
Kirjastonjohtaja-kulttuurituottaja	1	1	1	0		
Kirjastovirkailija	2	2	2	0		
Kirjaston muu henkilökunta	0	0	0			
TEKNINEN TOIMI	10,5	10,5	11	0,5	11	11
Tekninen johtaja	1	1	1	0	1	1
Rakennustarkastaja (ostopalvelu 0,4)	0	0	0	0	0	0
Toimistosihteer	1,5	1,5	2	0,5	2	2
Ympäristöpäällikkö (ostopalvelu 0,4)	1	1	0	-1	0	0
Kunnallistekniikan- ja infrainsinööri	0	0	1	1	1	1
Tekninen isännöitsijä/työnjohtaja	1	1	1	0	1	1
Rakennusammattimies	1	1	1	0	1	1
LVI-asentaja	1	1	1	0	1	1
Kiinteistöhoitajat	3	3	3	0	3	3
Liikuntapaikkojen hoitaja	1	1	1	0	1	1
Ruoka- ja siivouspalveluyksikkö	19,5	19,5	19,5	0	19,5	19,5
Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö	1	1	1	0	1	1
Palvelukeskuskeittiön esimies	0	0	0	0	0	0
Kokki	5	5	5	0	5	5
Siivooja	6,5	6,5	6,5	0	6,5	6,5
Palveluvastaava	6	6	6	0	6	6
Ruokapalvelutyöntekijä	0	0	0	0	0	0
Siivooja / Siivoustyönohjaaja	1	1	1	0	1	1
KUNTA YHTEENSÄ	179,5	173,3	173,55	0,25		

Henkilöstösuunnitelma on ohjeellinen, ja mahdolliset muutokset vuoden 2025 henkilöstösuunnitelmaan valmistellaan ja tuodaan päätöksentekoon vuoden 2025 aikana.

Kuntakonserniin kuuluvilla yhtiöillä ei ole omia työntekijöitä, vaan niiden isännöintitoiminnot on ulkoistettu.

Vesilaitostaseyksikkö Tuloslaskelma v:lle 2025

	Käyttö 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
	euroa	euroa	euroa
Liikevaihto	358 378,00	424 000,00	494 070,00
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)			
Valmistus omaan käyttöön			
Liiketoiminnan muut tuotot			
Materiaalit ja palvelut	365 630,00	447 450,00	438 402,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	73 600,00	88 500,00	77 700,00
Palvelujen ostot	292 030,00	358 950,00	357 750,00
Henkilöstökulut	920,00	1 091,02	1 852,00
Palkat ja palkkiot	900,00	900,00	1 515,00
Henkilösivukulut	20,00	191,02	337,00
Eläkekulut	20,00	0,00	301,00
Muut henkilösivukulut	0,00	0,00	37,00
Poistot ja arvonalentumiset	85 360,00	88 810,00	99 377,00
Suunnitelman mukaiset poistot	85 360,00	88 810,00	99 377,00
Arvonalentumiset			
Liiketoiminnan muut kulut	1 360,00	1 060,00	1 100,00
Liikeliikenne (+) tai -alijäämä (-)	-94 892,00	-114 411,02	-43 709,00
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00	0,00	0,00
Korkotuotot			
Muut rahoitustuotot			
Korkokulut	0,00	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta			
Muut rahoituskulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen satunnaisia eriä	-94 892,00	-114 411,02	-43 709,00
Satunnaiset tuotot ja -kulut			
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Ylijäämä / -alijäämä ennen varauksia	-94 892,00	-114 411,02	-43 709,00
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (-)			
Tilikauden ylijäämä / -alijäämä	-94 892,00	-114 411,02	-43 709,00

9. TALOUSARVION SITOVUUS

KÄYTTÖTALOUSOSA

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota ja toimielin on sidottu talousarviossa hyväksytyihin toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin. Toimielin ei saa ylittää talousarviossa sille osoitettua määrärahaa.

Kunnanvaltuusto määrää, miten määrärahat ja niiden perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan viranomaisia. Luvun 6 tehtäväluekohtaiset määrärahat ovat kunnanvaltuustoon nähden sitovia, jos ei toisin määrätä. Valtuuston päättämät tehtävälueiden ja vastuualueiden nettomenot ovat valtuustoon nähden sitovia.

Toimintayksiköt veloitetaan kantamaan tulonsa talousarvioon merkityn mukaisesti. Toimialat ja niiden toimintayksiköt ovat vastuussa määrärahojensa käytöstä lautakunnille. Lautakunnat päättävät itse kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvion jälkeen tehtävissä käyttösuunnitelmissaan siitä, mikä on sitovuustaso niihin nähden, eli mihin päätösvaltaa delegoidaan viranhaltijoille.

Strategiset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita. Tuotannollisilla tavoitteilla täydennetään strategisia tavoitteita siten, että tavoitteet kattavat tehtävälueen perustehtävät. Nämä täydentävät tavoitteet ovat lautakuntatasolla sitovia.

INVESTOINTIOSA

Investointiosa on laadittu vuosille 2025–2027 ja se hyväksytään vuoden 2025 osalta sitovana ja taloussuunnitelma vuosien 2026–2027 osalta ohjeellisena. Menot että tulot talousarviovuonna 2025 ovat sitovia. Investointiosan lihavoidut kohdat ovat sitovia.

Talousarviovuoden kuluessa mahdolliset investoinnin lisämäärärahat edellyttävät aina ao. toimielimen, kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyn. Hyväksyttävään investointiohjelmaan otetaan uusia hankkeita talousarviomuutoksena silloin, kun kysymys on kunnan kehittämiseen liittyvästä tai muusta välttämättömästä tarpeesta.

Investointiosassa esitetään kyseisen hankeryhmän tai hankkeen menot aina bruttona.

Mikäli investointiosan perusteluissa hankeryhmä on eritelty eri kohteiksi, ovat perustelut sitovia siten, että toimielimen on toteutettava ensisijaisesti perusteluissa luetellut kohteet.

Toimintayksiköiden tulee hankintoja tehdessään ehdottomasti noudattaa käyttöomaisuuslaskentaohjeita ja tehdä kirjanpidon kirjaukset oikein sen mukaan, onko kyseessä käyttöomaisuushankinta vai vuosittainen kulu.

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat määrärahat, jotka vaikuttavat vuosikatteen muodostumiseen ja vuosikate. Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot perustuvat hyväksytyyn poistosuunnitelmaan.

RAHOITUSOSA

Valtuustoon nähden sitovia eriä rahoitusosassa ovat pääomarahoituksen erät: pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä antolainojen vähennys.